

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการย่อยที่ 4

การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติใน
ชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
The Study of Financial Management Style for Eco-Tourism
Community in Tepsadej, Doisaked District, Chiangmai

โดย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตติพงษ์ อวีโรธนานนท์ และคณะ

8 กุมภาพันธ์ 2557

การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติใน
ชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
The Study of Financial Management Style for Eco-Tourism
Community in Tepsadej, Doisaked District, Chiangmai

คณะผู้วิจัย	สังกัด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพงศ์ อวิโรธนานนท์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
อาจารย์จิรายุ หาญตระกูล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ชุดโครงการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ผ่านการจัดการชุมชนโดยเน้นการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม พัฒนาผู้ประกอบการชุมชน และการตลาด ตามแนวพระราชดำริ
พื้นที่ ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช.-สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ธรรมชาติในชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” ภายใต้ชุด
โครงการ “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ผ่านการจัดการชุมชนโดยเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
พัฒนาผู้ประกอบการชุมชน และการตลาด ตามแนวพระราชดำริ พื้นที่ ตำบลเทพเสด็จ อำเภอ
ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” ไม่สามารถสำเร็จลุล่วงได้ ถ้าไม่ได้รับคำแนะนำที่มีประโยชน์จาก
ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจประเมิน และความร่วมมือจากผู้ประกอบการและชาวบ้านในพื้นที่ตำบล
เทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ในการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และเข้า
ฝึกอบรมทางด้านการประกอบการ การจัดการธุรกิจขนาดย่อม และการบริหารการเงิน รวมถึง
บุคลากรทุกท่านในองค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ และเจ้าหน้าที่ประสานงานทุกท่าน ที่ให้
ความช่วยเหลือต่าง ๆ ในการทำงานวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ ทีมผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้การสนับสนุนทุนสนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้ และ
ขอขอบพระคุณ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการ
เกี่ยวกับการวิจัย และขอขอบคุณทุก ๆ คนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาในการ
ทำวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัตพงศ์ อวิโรธนานนท์
หัวหน้าโครงการ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพของชาวบ้านในการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน และพัฒนารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ปลูกกาแฟ ซึ่งสืบทอดธุรกิจจากรุ่นสู่รุ่น รูปแบบของการดำเนินธุรกิจ คือ เจ้าของคนเดียวและดำเนินธุรกิจมาแล้วมากกว่า 6 ปี โดยแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากแหล่งภายนอก และใช้เงินทุนเริ่มแรกในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 20,001 บาท โดยการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างคนงาน/ลูกจ้าง จากการประกอบธุรกิจมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 – 6,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท โดยมีรายการค่าใช้จ่ายที่สำคัญ คือ ค่าใช้จ่ายการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการบริหารการเงิน พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า และหากมีปัญหารายการขาดเงินสดในการดำเนินธุรกิจจะทำการกู้เงินจากสถาบันการเงิน อีกทั้งยังมีการบันทึกรายรับ/รายจ่าย ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมีรายรับและรายจ่ายพอ ๆ กัน แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการยังมีการออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน และมีการพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจในระยะยาว

จากผลการศึกษาข้างต้นได้นำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารการเงินดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการลงทุน (Investment activity) ภาครัฐหรือสถาบันการศึกษาควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น การซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการมีทางเลือกในการลงทุน ตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบการอาจจะใช้วิธีการเช่าแทนการจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ในกรณีที่ธุรกิจมีข้อจำกัดในการจัดหาเงินทุน
2. กิจกรรมการจัดหาเงิน (Financing activity) ภาครัฐหรือสถาบันการศึกษาควรมีการให้ความรู้ แนะนำ หรือจัดหาแหล่งเงินทุนต่าง ๆ แก่ผู้ประกอบการ เพื่อที่จะให้ผู้ประกอบการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่าง ๆ และเข้าใจถึงต้นทุนเงินทุนจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการส่วนใหญ่พึ่งพาเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดทางด้านจำนวนเงินที่สามารถเข้าถึงได้
3. กิจกรรมดำเนินงาน (Operating activity) ภาครัฐหรือสถาบันการศึกษาควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจแก่ผู้ประกอบการ เช่น การบริหารสินทรัพย์หมุนเวียน การออมเงิน การบริหารสินเชื่อ เพื่อเสริมสภาพคล่องให้แก่ธุรกิจ เนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการมีรายจ่ายมากกว่ารายได้

ชื่อโครงการ : การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน
พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้วิจัย : นายทัตพงศ์ อวิโรธนันทน์¹
นางสาวจิรายุ หาญตระกูล²

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภท : งบเร่งด่วน ประจำปี 2555 จำนวนเงิน 302,060 บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย : 1 สิงหาคม 2555 ถึง 30 กันยายน 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพของชาวบ้านในการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน และพัฒนารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน

ผลการศึกษา ผู้ประกอบการในพื้นที่จำนวน 150 ราย พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ปลูกกาแฟ ซึ่งสืบทอดธุรกิจจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งได้ดำเนินธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียวและดำเนินธุรกิจมาแล้วมากกว่า 6 ปี โดยแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากแหล่งภายนอก คือ การกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และใช้เงินทุนเริ่มแรกในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 20,001 บาท โดยการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างคนงาน/ลูกจ้าง แต่หากมีการจ้างคนงาน/ลูกจ้าง จะทำการจ้างเป็นการชั่วคราวประมาณ 1 – 5 คน โดยจ่ายค่าแรงระหว่าง 150 – 200 บาทต่อคน จากการประกอบธุรกิจมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 – 6,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท โดยมีรายการค่าใช้จ่ายที่สำคัญ คือ ค่าใช้จ่ายการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการบริหารการเงิน พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า และหากมีปัญหาคาดเงินสดในการดำเนินธุรกิจจะทำการกู้เงินจากสถาบันการเงิน อีกทั้งยังมีการบันทึกรายรับ/รายจ่าย ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมีรายรับและรายจ่ายพอ ๆ กัน แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการยังมีการออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน และมีการพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจในระยะยาว

คำสำคัญ : การบริหารการเงิน; ผู้ประกอบการ; ตำบลเทพเสด็จ

¹ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่ 50290

² คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่ 50290

Project Title: The Study of Financial Management Style for Eco-Tourism Community in Tepsadej, Doisaked District, Chiangmai

Researchers: Thatphong Awirothananon¹
Chirayu Hantrakul²

Project Fund: amount 302,060 THB

Project period: August 1, 2012 to September 30, 2013

Abstract

The objectives of this research are to study the potential of eco-tourism community entrepreneurs in the financial management aspect and to develop a financial management style of eco-tourism entrepreneurs as well as to strengthen the financial condition of eco-tourism community. From 150 entrepreneurs, this research finds that most entrepreneurs, who inherit the business from generation to generation, grow coffee. The business is also owned by one person and operated for more than six years with funding mainly from external sources, which is the National Village and Urban Community Fund. The initial operation capital is more than 20,001 Baht. Most entrepreneurs do not have workers; however, if necessary less than five workers will be hired on a temporary basis and paid around 150 – 200 Baht per person. The average monthly income is between 5,001 and 6,000 Baht, while the average expense is less than 5,000 Baht per month. The typical expense is the cost of purchasing equipment. For the financial management aspect, this research finds that most entrepreneurs plan their operations in advance. If there is a lack of cash, they would borrow money from financial institutions. Their income and expenses are also recorded and show that the income and expenses are equally, In the case of emergency, most entrepreneurs have their savings. They also have their long-term forecasting and operation plan.

Keyword: Financial management; Entrepreneurs; Tepsadej

¹ Faculty of Business Administration, Maejo University, Chiang Mai 50290 Thailand

² Faculty of Business Administration, Maejo University, Chiang Mai 50290 Thailand

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ข
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	8
ความสำคัญของปัญหา.....	8
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร.....	12
บทนำ	12
แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง	12
การเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชน	13
กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งโดยกระบวนการนี้มีเป้าหมายที่สำคัญ	13
การออมและเศรษฐกิจพอเพียง	14
ทฤษฎีการบริหารการเงิน.....	15
การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (INFORMATION) ที่เกี่ยวข้อง.....	16
สมมติฐานของการศึกษา.....	22
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	24
สถานที่ดำเนินการวิจัย.....	24
แผนการดำเนินงาน	24
ขั้นตอนการดำเนินงาน	24
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
บทที่ 4 ผลการวิจัย	28
บทนำ	28
ตัวแทน/แกนนำกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	28
การวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว.....	31

<i>การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (Recreation opportunity spectrum: ROS)</i>	32
การวิเคราะห์ SWOT	32
<i>การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน</i>	35
<i>การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกทั่วไป</i>	36
<i>การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงาน</i>	37
การบริหารการเงิน	39
<i>การทดสอบสมมติฐาน</i>	48
การสร้างผู้ประกอบการที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งและสร้างผู้ประกอบการใหม่	49
การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการบริหารการเงิน	51
<i>ความรู้ด้านต้นทุน</i>	51
<i>การจัดทำงบการเงินอย่างง่าย</i>	52
<i>การออมเงินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง</i>	58
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
บทนำ	63
สรุปผลการวิจัย	63
อภิปรายผลการวิจัย	64
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	72
ภาคผนวก ก	73

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 รายชื่อกลุ่มแกนนำ 8 หมู่บ้านในตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอกสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ..	29
ตารางที่ 2 ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยว	33
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน	35
ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกทั่วไป	36
ตารางที่ 5 สรุปการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงาน	38
ตารางที่ 6 อาชีพในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จจำแนกตามหมู่	40
ตารางที่ 7 สาเหตุการประกอบธุรกิจ	41
ตารางที่ 8 ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ	41
ตารางที่ 9 ประเภทของธุรกิจ	42
ตารางที่ 10 การจัดหาเงินทุน	42
ตารางที่ 11 แหล่งเงินทุนของธุรกิจ	42
ตารางที่ 12 เงินทุนในการดำเนินธุรกิจ	43
ตารางที่ 13 จำนวนลูกจ้าง/คนงานในธุรกิจ	43
ตารางที่ 14 ค่าแรงโดยเฉลี่ยของลูกจ้าง/คนงาน	44
ตารางที่ 15 การวางแผนทางการเงิน	44
ตารางที่ 16 วิธีการแก้ปัญหาเงินสดขาดมือ	45
ตารางที่ 17 การจดบันทึกรายการ	45
ตารางที่ 18 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของธุรกิจ	46
ตารางที่ 19 รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของธุรกิจ	46
ตารางที่ 20 รายการค่าใช้จ่ายของธุรกิจ	46
ตารางที่ 21 เปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายของธุรกิจ	47
ตารางที่ 22 การออมเงินในธุรกิจ	47
ตารางที่ 23 การพยากรณ์และการวางแผนของธุรกิจในอนาคต	48
ตารางที่ 24 ความเสี่ยงของธุรกิจ	48
ตารางที่ 25 การทดสอบสมมติฐาน	49
ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ประกอบการในด้านเพศ	50
ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ประกอบการในด้านอายุ	51
ตารางที่ 28 ต้นทุนในการดำเนินงาน	52

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้หลักให้กับประเทศ เพราะการท่องเที่ยวนั้นมีผลต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมตลอดชีวิตความเป็นอยู่ จากการที่ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งทางด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมตลอดจนวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ ทำให้ประเทศไทยได้สนับสนุนให้มันโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ซึ่งมีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก เป็นโอกาสในการกระจายรายได้สู่ชุมชนในชนบท และการจ้างงานในท้องถิ่น แต่การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้น ก็ต้องมีความสำนึกถึงความสำคัญของระบบนิเวศและวิถีชีวิตของท้องถิ่น ซึ่งมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวระยะยาว และการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศ

ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based tourism) ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเป็นคาดหวังว่าจะเป็นการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ เพราะเป็นการท่องเที่ยวแบบสร้างส่วนร่วมให้แก่ชุมชน สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสร้างรายได้แก่เศรษฐกิจชุมชนของประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย ในด้านการตลาดการท่องเที่ยวลักษณะนี้ยังเป็นกลุ่มเฉพาะ (Niche market) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) ซึ่งปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ที่ส่งผลให้เกิดกระแสการปรับเปลี่ยน รูปแบบการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของโลก จากการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยมดั้งเดิม (Conventional tourism) สู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีทางเลือกใหม่ (Alternative tourism) ประกอบด้วย กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ กระแสความต้องการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้ และกระแสความต้องการพัฒนาคน (กมล รัตนวิระกุล, 2006)

ดังนั้น แนวคิดการนำเสนอการท่องเที่ยวอันเป็นทางเลือกใหม่ โดยให้ความสำคัญกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีชื่อเรียกอย่างหลากหลาย เช่น Green tourism, Sustainable tourism, Conservation tourism และ Responsible tourism เป็นต้น จึงมีความพิเศษเฉพาะด้านเนื่องจากความมีความสำนึกในสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาตามแนวพระราชดำริและสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะราย เฉพาะกลุ่ม ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายที่สุด คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวได้มีการศึกษาเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ที่ประทับใจน่าจดจำ ซึ่งผลจากส่วนนี้จะเป็นการสร้างรายได้แก่ประชาชนในชุมชน ให้สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง เนื่องจากประชาชนในชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนและได้ประโยชน์

ร่วมกัน ดังหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2549)

จากการขยายพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และหมู่บ้านกีดช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ได้มีผู้ประกอบการภาคเอกชนที่มีเงินลงทุนสูงมองเห็นโอกาสทางการตลาดได้เข้ามาจับจองซื้อขายพื้นที่แล้วพัฒนาเป็นโรงแรม รีสอร์ท พร้อมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกทันสมัยครบครัน นอกจากนั้นยังทำธุรกิจจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน โดยชุมชนไม่มีส่วนร่วม เช่น การเดินป่าด้วยช้าง และการล่องแพ เป็นต้น ธุรกิจต่าง ๆ จากภาคเอกชนเหล่านี้ค่อย ๆ ทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิมของผู้คนในชุมชนให้หันเข้าหากระแสทุนนิยมสมัยใหม่ ดังเช่นที่ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่แทบไม่หลงเหลือวิถีชีวิตแบบชุมชนดั้งเดิม แต่เป็นวิถีชีวิตแบบคนเมือง ที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ก็เป็นอีกแหล่งที่จะสามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รวมถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างถูกต้องโดยชุมชน พร้อมทั้งสามารถได้ประโยชน์อย่างสูงสุดเพื่อชุมชนตามแนวทางพระราชดำริ เนื่องจากยังเป็นสภาพป่าดิบเขา ป่าสนเขาที่มีสภาพสมบูรณ์ มีความหลากหลายทั้งทางธรรมชาติ (พันธุ์พืชและสัตว์) เป็นแหล่งผลิตเมล็ดกาแฟ และประวัติศาสตร์ เนื่องจากแต่เดิมเป็นถิ่นอาศัยของชุมชนเผ่าขมุที่อพยพเข้ามาเพื่อปลูกข้าวและทำสวนเมี่ยง แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นปลูกต้นกาแฟ รวมถึงได้เปลี่ยนแปลงผู้อาศัยเป็นคนพื้นเมืองเกือบทั้งหมด วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ดั้งเดิมตลอดจนวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับกระแสการปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของโลก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการลงทุนทางวัฒนธรรม การนำคุณค่าและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาเสริมสร้างให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ คุณค่าทางสังคมและจิตใจ และก่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยทุกครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจจนก่อให้เกิดการรวมตัวเป็นความมั่นคงของชุมชนอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ทีมผู้วิจัยได้ความตระหนักรู้อย่างยิ่งที่จะพยายามรักษา และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมเอาไว้ให้ลูกหลานอย่างยั่งยืนสืบไปตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทีมผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นด้านการบริหารการเงิน การพัฒนาศักยภาพทางการเงินของประชาชนที่อยู่ในชุมชนยั่งยืน เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาสังคมที่เน้นสร้างความเข้มแข็งทางการเงินของชุมชนเกิดประสิทธิภาพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารการเงินของชุมชนจึงมีความสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้หมู่บ้านต่าง ๆ ในพื้นที่เป้าหมายมีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพรวมถึงการมีสุขภาพทางการเงินที่แข็งแรง และมีการกระจายรายได้อย่างยุติธรรมแก่ชุมชนอย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารการเงินของชุมชน เพื่อสร้างความร่วมมือของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีความรู้ ความสามารถ

ในการบริหารการเงิน การจัดทำแผนทางการเงินชุมชน และการยกระดับคุณภาพแผนการเงินชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนต่อไป อีกทั้งยังเป็นการสร้างผู้ประกอบการชุมชน หรือท้องถิ่น และการตลาดท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนในชุมชนให้เป็นผู้ประกอบการท้องถิ่นให้มีความรู้ในด้านการบริหารการเงิน และการอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะเดียวกันได้รู้จักใช้ธรรมชาติให้ได้ประโยชน์อย่างสูงสุด มีความสามารถในการแข่งขันกับการรุกเข้ามาของตลาดอื่น ๆ ขณะเดียวกันชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม ควบคุมได้ เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและยั่งยืน นอกจากนี้ การทำวิจัยในชุมชนยังมีความสำคัญและจำเป็นมากสำหรับหน่วยงานระดับมหาวิทยาลัย เพราะเป็นการเชื่อมโยงระหว่างชุมชน และมหาวิทยาลัย ให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน การบริการวิชาการให้กับชุมชนสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับหน่วยงานทางวิชาการระดับมหาวิทยาลัย เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวทางพระราชดำริสู่ชุมชน และนำมาซึ่งชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่ยอมรับในท้องถิ่น และเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาศักยภาพของชาวบ้านในการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ และระดมความคิด/แก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ในลักษณะพหุภาคี
3. เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน โดยวิธีการบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวพระราชดำริ

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาศักยภาพของชาวบ้านในการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน และพัฒนารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน ในตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ได้แก่

บ้านปางบง บ้านน้ำโค้ง บ้านป่าป่าน บ้านแม่ต๋อน บ้านพงษ์ทอง บ้านดง บ้านปางไฮ และบ้าน
 กำแพงหิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านทั้งหมดในตำบล ในระยะเวลาตั้งแต่
 วันที่ 1 สิงหาคม 2555 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2556

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงศักยภาพของชาวบ้านในการบริหารทางการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
 ธรรมชาติชุมชน
2. สามารถสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการท้องถิ่นให้มีความสามารถในการแข่งขันเพื่อ
 จัดการการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเองได้
3. ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารการเงินของตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 และการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกระดับ ในตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
4. ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางในการบริหารการเงินที่เหมาะสม
 ควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อนำไปวางแผน
 ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดได้อย่างเหมาะสม
5. เกิดองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยการจัดการของชุมชน
 ทำให้ชุมชนสามารถคิด ตัดสินใจ และสามารถแก้ปัญหา หรือพัฒนาสิ่งที่เกิดขึ้น หรือเกี่ยวข้องกับ
 ชุมชนได้ รวมถึงการที่ชุมชนสามารถหาเลี้ยงชีพ และดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งอนุรักษ์
 ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่งดงามส่งต่อถึงรุ่นลูกหลาน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

บทนำ

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติในชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการประกอบการ หลักการของการจัดการ ธุรกิจขนาดย่อม และการบริหารทางการเงิน เพื่อมาสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้ประกอบการ ซึ่งได้ ทฤษฎี และแนวคิดนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์และสนับสนุนการวิจัย ดังนี้

แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ให้ความหมายไว้ว่า การที่ประชาชนใน ชุมชนต่าง ๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็น “องค์กรชุมชน” โดยมีการเรียนรู้ การจัดการ และ การแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนแล้วถึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือการพัฒนาทั้งทางด้าน เศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีผลกระทบสู่ภายนอกชุมชนที่ดี ขึ้นตามลำดับ โดยจะเรียกชุมชนนี้ว่า กลุ่ม ชมรม สหกรณ์ บริษัทองค์กรชาวบ้าน เครือข่าย หรืออื่น ๆ ที่มีความหมายแสดงถึงการร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน และด้วยความเอื้ออาทร ต่อชุมชนอื่น ๆ ในสังคมด้วย

องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง จากการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คณะอนุกรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตภายใต้คณะกรรมการนโยบาย สังคมแห่งชาติ ได้กำหนดกรอบองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งไว้ว่าจะต้องประกอบด้วย บุคคล หลากหลายที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม มีเป้าหมายร่วมกันและยึด โยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง รักษาเอื้อ อาทรต่อกัน และมีความรักท้องถิ่น รักชุมชน มีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วม รับผิดชอบ มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ มีการเรียนรู้เชื่อมโยงกัน เป็นเครือข่าย และติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ มีการจัดทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชน อย่างต่อเนื่อง มีการจัดการบริหารกลุ่มที่หลากหลาย และเครือข่ายที่ดีมีการเสริมสร้างผู้นำการ เปลี่ยนแปลงที่หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

การเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

ฉวีวรรณ สุวรรณภา (2553) กล่าวว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คือ การให้โอกาสแก่ชุมชนได้แสดงความเข้มแข็งออกมาโดยการให้ชุมชนตัดสินใจแก้ไขปัญหาและจัดการพัฒนาด้วยพลังของคนในชุมชนเอง ซึ่งลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง มีลักษณะดังนี้

1. สมาชิกชุมชนมีความเชื่อมั่นว่าตนและคนในชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองได้
2. สมาชิกชุมชนรักที่จะพึ่งตนเอง มีความเอื้ออาทร รักห่วงใยกัน และพร้อมที่จะจัดการกับปัญหาของตนและชุมชนร่วมกัน
3. สมาชิกชุมชนเลือกผู้นำชุมชน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้แทนชุมชนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. มีการตัดสินใจและทำงานร่วมกันในชุมชนต่อเนื่อง จนเป็นวิถีชีวิตของชุมชนโดยมีผู้นำชุมชนร่วมผลักดันอย่างแข็งขัน
5. สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมประเมินสภาพปัญหาของชุมชน ร่วมกำหนดอนาคตของชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ดำเนินงานติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาชุมชน
6. สมาชิกชุมชนเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองและชุมชนจากการเข้าร่วมเวทีชาวบ้านและการทำงานร่วมกัน

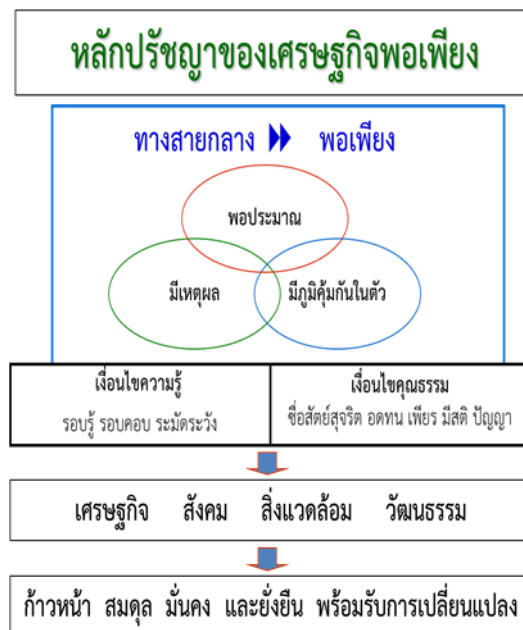
กระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งโดยกระบวนการนี้มีเป้าหมายที่สำคัญ

1. ชุมชนเป็นฐานของการพัฒนาที่มีระบบการศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อมการจัดสรรทรัพยากร ระบบสวัสดิการ และกฎหมายมาจากชุมชนเป็นของชุมชน
2. ความเข้มแข็งของชุมชนและกระบวนการทัศน์ใหม่ในการพัฒนาจะช่วยให้เกิดการสร้างและจัดระเบียบของชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม สิ่งแวดล้อมระบบนิเวศ และระบบทุนของชุมชนให้พึ่งตนเองได้และยั่งยืน
3. นำไปสู่โครงสร้างทางการเมืองและระบบการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนท้องถิ่น ระบบการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ระบบการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น การจัดสรรภาษีและงบประมาณ เป็นต้น

การออมและเศรษฐกิจพอเพียง

การออม ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำนิยามไว้ว่า ประหยัด เก็บ หอมรอบริบ เช่น ออมทรัพย์ ถนอม สงวน เช่น ออมแรง จากความหมายนี้ แสดงว่า การออม คือ การประหยัด การเก็บหอมรอบริบ การถนอม และการ สงวน สิ่งที่จะประหยัด หรือเก็บหอมรอบริบ ได้แก่ ทรัพย์สิ้นเงินทอง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบหลักสามประการ คือ ความมีเหตุมีผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้หลักในการองค์ประกอบทั้งสามต้องควบคู่กับสองเงื่อนไขในการปฏิบัติ คือ เงื่อนไขความรู้ ได้แก่ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และเงื่อนไขคุณธรรม การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดในการตัดสินใจในการบริหารการเงินทั้งในองค์กรธุรกิจและการเงินบุคคลจะทำให้องค์กรเกิดความสมดุลและอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน ดังแสดง

องค์กรธุรกิจสามารถประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนได้ ด้วยการตัดสินใจในกิจกรรมหลักทั้งสามกิจกรรมตามหลักปรัชญา คือ ด้วยความมีเหตุมีผล ด้วยความพอประมาณ และสร้างภูมิคุ้มกัน ตัวอย่างเช่น การตัดสินใจในกิจกรรมลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในทรัพย์สินทั้งระยะสั้น ระยะยาว องค์กรธุรกิจควรลงทุนเฉพาะที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจที่เป็นอยู่หรือเพื่อการขยายธุรกิจ เป็นเรื่องของความมีเหตุมีผลในการตัดสินใจ โดยต้อง

ไม่ลงทุนในทรัพย์สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือไม่ลงทุนในสินทรัพย์เพื่อการเก็งกำไรจนมากเกินไป หรือการตัดสินใจเพื่อขยายกิจการควรอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณไม่มากเกินไปจนเป็นภาระแก่ฐานะทางการเงิน และความอยู่รอดขององค์กรในระยะยาวได้ และการลงทุนควรมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยยึดหลักการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน เช่น การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความหลากหลาย กรณีการลงทุนทางการเงินควรมีการลงทุนทั้งตราสารหนี้และตราสารทุน หรือการลงทุนขยายตลาดควรให้ความหลากหลายไม่ผูกติดกับตลาดใดตลาดหนึ่งเพียงตลาดเดียว เป็นต้น และควรมีการป้องกันความเสี่ยงจากการลงทุนควบคู่ไปด้วย เช่น การซื้อเครื่องมือทางการเงินที่ช่วยในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในกรณีของการจัดหาสินทรัพย์จากต่างประเทศ เป็นต้น โดยทั้งหมดของการตัดสินใจอยู่บนเงื่อนไขที่ว่า ผู้บริหารองค์กรจะต้องมีความรู้ในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุน ความเสี่ยงของการลงทุน และผลกระทบของการลงทุนต่อองค์กรธุรกิจโดยรวมได้ และต้องลงทุนอย่างไม่เอารัดเอาเปรียบคู่สัญญา และดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้รอบด้าน ซึ่งประเด็นสุดท้ายเป็นเงื่อนไขในเรื่องคุณธรรมนั่นเอง

ฉะนั้น การออมและเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความสัมพันธ์กันโดยรวม คือ การใช้ทรัพยากรที่มีค่า และมีคุณประโยชน์ทั้งหลายด้วยความระมัดระวัง และมีเหตุมีผล เพื่อการได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตนและต่อสังคม พยายามรักษาและพัฒนาให้มียุ่อย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกัน ทรัพย์สินเงินทองสินทรัพย์ต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยในการดำรงชีพก็ต้องให้ความสำคัญ ต้องรู้จักเก็บและใช้ให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าสูงสุด จะเห็นได้ว่า การออมมิได้มุ่งในการออมเงินเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึง ปัจจัยในการดำรงชีพทุกอย่าง รวมทั้งการศึกษา การพัฒนาชีวิตของบุคคลในลักษณะหนึ่ง คือ การฝึกให้รู้ ให้คิด และให้ทำในสิ่งดีมีประโยชน์ ได้แก่ ออมเงิน ออมทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ แหล่งน้ำ แหล่งดิน

ทฤษฎีการบริหารการเงิน

ตามคู่มือแนวทางปฏิบัติเพื่อความพอเพียง ฉบับรวบรวมบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ของศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เรื่อง “แนวทางการบริหารการเงินบุคคลเพื่อความพอเพียง” โดย วนิดา จันทรสม (2551 : 38-40) กล่าวไว้ว่า การบริหารการเงินเป็นเรื่องการบริหารรายได้ การควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อให้มีส่วนเหลือจ่ายที่จะมีไว้เพื่อเก็บสะสมเพื่ออนาคต และการลงทุนเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับความเสี่ยงของการลงทุนนั้น ๆ

การบริหารการเงินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากในองค์กรธุรกิจ ด้วยหน้าที่หลักหน้าที่หนึ่งขององค์กรธุรกิจ คือ หน้าที่จัดการทางการเงิน หลักการบริหารการเงินเป็นหลักการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งที่มาของเงิน และแหล่งใช้ไปของเงิน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจนั้น โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างความมั่งคั่งที่ยั่งยืนให้แก่ผู้เป็นเจ้าของธุรกิจหรืออีกนัยหนึ่ง

คือ ผู้ถือหุ้นสามัญของธุรกิจให้ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในธุรกิจนั้นสูงที่สุด (เพชรี ชุมทรัพย์, 2542)

กิจกรรมหลักของการบริหารการเงินสำหรับธุรกิจที่เกี่ยวข้องมี 3 กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมการลงทุน (Investment activity) กิจกรรมการจัดหาเงิน (Financing activity) และกิจกรรมดำเนินงาน (Operating activity) (เริงรัก จำปาเงิน, 2544) การตัดสินใจทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทั้ง 3 เป็นการตัดสินใจที่จะส่งผลต่อการสร้างผลตอบแทนการลงทุนให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญ และต้องการการวิเคราะห์เพื่อรองรับการตัดสินใจอย่างมาก เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมการลงทุน (Investment activity) เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการจัดหาสินทรัพย์ของธุรกิจทั้งสินทรัพย์ระยะสั้นและสินทรัพย์ระยะยาว ซึ่งสินทรัพย์ หมายถึง ทรัพย์สินที่ธุรกิจมีไว้ใช้เพื่อการหาผลตอบแทนให้แก่ธุรกิจ การลงทุนในสินทรัพย์ต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่มากเกินไปจนทำให้เกิดภาวะเงินจม เกิดการขาดสภาพคล่องในธุรกิจ และไม่น้อยเกินไป จนทำให้เกิดความไม่เพียงพอในการดำเนินกิจการ การตัดสินใจในกิจกรรมจัดหาเงิน (Financing activity) เกี่ยวข้องกับการจัดหาแหล่งเงินทุนที่มีโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสม การกู้ยืมถึงแม้ว่าจะมีส่วนช่วยเพิ่มผลตอบแทนการลงทุนให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญ แต่หากมีการกู้ยืมมากเกินไปย่อมเป็นภาระทางการเงินแก่ธุรกิจ และการตัดสินใจในกิจกรรมดำเนินงาน (Operating activity) เกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้ การควบคุมค่าใช้จ่าย การกำหนดโครงสร้างของต้นทุนที่เหมาะสมสอดคล้องกับพันธกิจและกลยุทธ์ของธุรกิจ เพื่อให้ได้ผลกำไรที่จะส่งผลตอบแทนในรูปเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญ และการเจริญเติบโตของธุรกิจเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของราคาหุ้นสามัญ (เพชรี ชุมทรัพย์, 2542)

การบริหารการเงินของบุคคลหรือของครัวเรือน อาจมีความแตกต่างจากการบริหารการเงินขององค์กรธุรกิจดังกล่าวข้างต้นอยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ดี หลักการบริหารการเงินไม่แตกต่างกัน ยังคงยึดหลักของการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับแหล่งที่มาของเงินและแหล่งใช้ไปของเงิน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของ “บุคคล” หรือ “ครัวเรือน” ได้

การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยลักษณะนี้ Thechatakerng (2009) ได้อธิบายความสำคัญต่อการประกอบการและการเป็นผู้ประกอบการ ลักษณะของผู้ประกอบการ และการทำให้ผู้ประกอบการประสบความสำเร็จด้านรายได้ด้วยการนำกลยุทธ์นวัตกรรมมาใช้ในธุรกิจของผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถนำมาปรับให้เข้ากับ การประกอบการชุมชนซึ่งสร้างผลแก่ตนเองและคนในชุมชน และเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ อย่างมีคุณค่าเชิงอนุรักษ์ (Anitnori & Bray, 2004)

ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการ มากมายโดยเฉพาะประเทศที่เจริญแล้ว (Freiling, 2008; Baum et al., 2007; Shepherd & Wiklund, 2005; Robinson, 2004; Bird, 1992; Barreto & Humberto, 1989; Collins and Moore, 1970) หรือแม้แต่ในประเทศที่กำลังพัฒนา เช่นประเทศไทย ก็ได้มีนักวิจัยหลายท่าน (Thechatakerng, 2012, 2009; อมรรัต วิริยะพงษ์, 2551; พิชญาภรณ์ พุ่มไพศาลชัย, 2549; ภาสกร แซ่มประเสริฐ, 2548; อัญชลี เชื้อนคำ, 2548; ชมพูนท จาริบุรณภาพ, 2547; ภาณี อุบลศรี, 2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการในหลาย ๆ ด้าน เช่น การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้ประกอบการและวิธีการจัดการระหว่างผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จสูงและต่ำ (อมรรัต วิริยะพงษ์, 2551; ภาณี อุบลศรี, 2546; ภาสกร แซ่มประเสริฐ, 2548; อัญชลี เชื้อนคำ, 2548) ในการดำเนินธุรกิจการค้าและบริการขนาดย่อมและขนาดกลางในจังหวัดเชียงใหม่ โดยอมรรัต วิริยะพงษ์ (2551) ได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นผู้ประกอบการ และมีการวัดความสำเร็จในการดำเนินกิจการ ซึ่งเป็นการตรวจสอบว่าผู้ประกอบการได้ดำเนินกิจการธุรกิจนั้น ๆ ประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากหลายด้าน เช่น ตัวชี้วัดด้านอัตวิสัย (Subjective indicator) หรือ Seibert, Crant, and Kramier (1999 อ้างใน ภาสกร แซ่มประเสริฐ, 2545) ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้ 2 ลักษณะ คือ ตัวชี้วัดด้านอัตวิสัย และตัวชี้วัดด้านภาวะวิสัย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยของลักษณะความเป็นผู้ประกอบการอยู่ 12 ด้าน คือ ใฝ่ความสำเร็จ ความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าเสี่ยง กล้าริเริ่ม ความมั่นใจในตนเอง การจัดการความผิดพลาดล้มเหลว แรงจูงใจและพลัง วิสัยทัศน์และเป้าหมาย การแสวงหาข้อมูลและความเชี่ยวชาญจากผู้อื่นและความซื่อสัตย์สุจริต และมีการดำเนินกิจการใน 5 ด้านสูงคือการวางแผน การจัดการองค์การ การจัดคนเข้างาน การเป็นผู้นำและการควบคุม ซึ่งได้ประโยชน์ที่ทำให้ทราบถึงลักษณะความเป็นผู้ประกอบการที่จัดเป็นสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการค้าและบริการขนาดย่อม และเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการในการพัฒนาตนเองให้มีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการซึ่งจะช่วยเพิ่มความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ และยังเป็นข้อมูลในการฝึกอบรม สร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชาติ

เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของภาสกร แซ่มประเสริฐ (2548) ในเรื่องของเปรียบเทียบภูมิหลังและลักษณะความเป็นผู้ประกอบการระหว่างผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จสูงและต่ำ ในการดำเนินกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลางใน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการและลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ และการวัดความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการสูงหรือต่ำนั้น ภูมิหลังในด้าน เพศ อายุ และเชื้อชาติ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส อาชีพบิดา และอาชีพมารดา มีผลต่อความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการโดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

ขนาดย่อยและขนาดกลางใน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลของการศึกษานี้เป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของอัฐพล เชื้อนคำ (2548) ในเรื่องคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ และความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ซึ่งใช้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการเช่นเดียวกัน ได้ผลการศึกษาออกมาเช่นเดียวกัน คือ นักศึกษามีคะแนนคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมสูงโดยนักศึกษเพศชายและหญิง มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน แต่ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นนักศึกษา ดังนั้นสรุปได้ว่าประชากรที่ใช้ในการศึกษามาว่าจะเป็นผู้ประกอบการหรือนักศึกษาภูมิหลังในส่วนของประเทศ อายุ อาชีพ อาชีพบิดา มารดา ระดับการศึกษา เชื้อชาติ มีผลต่อคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ โดยประโยชน์ที่ได้เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ และเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรการสอน เพื่อมีความพร้อมในการเป็นเป็นผู้ประกอบการต่อไป ในทำนองเดียวกับงานวิจัยของอมรรต วิริยะพงษ์ (2551) ที่พบว่าได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) และแนวคิดคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ SMEs โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product: OTOP) โดยแยกเป็น 3 ลักษณะได้แก่ ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตชุมชน ผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็นเจ้าของรายเดียวและผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็น SMEs โดยคำนวณขนาดตัวอย่างโดย Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่าง 245 ราย จากผลการศึกษาเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ SMEs ทั้ง 13 คุณลักษณะ ของกลุ่มผู้ประกอบการ OTOP ทั้ง 3 กลุ่มของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็นผู้ผลิตชุมชน ผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็นเจ้าของรายเดียว และผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็น SMEs ในจังหวัดนครปฐม ผู้ประกอบการ OTOP ที่ในกลุ่มผู้ผลิตชุมชนจำนวน 74 คนมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ SMEs อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 3.39 ผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็นเจ้าของรายเดียว มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ SMEs อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 4.11 สำหรับผู้ประกอบการ OTOP ที่เป็น SMEs มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ SMEs อยู่ในระดับสูงมาก ร้อยละ 4.44 จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถใช้พัฒนาเป็นแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการ OTOP ให้เป็นผู้ประกอบการ SMEs

อีกด้านหนึ่งที่ทำการศึกษา คือ ด้านศักยภาพของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (พัญญากรณ์ พุ่มไพศาลชัย, 2549) ได้ใช้ทฤษฎีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ (Personal entrepreneurial characteristics: PECs) โดยใช้ศักยภาพแห่งความสำเร็จ ศักยภาพแห่งการวางแผนและศักยภาพแห่งอำนาจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการอำเภอเมืองส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง สมรสแล้วจบ

การศึกษาปริญญาตรี ซึ่งส่วนใหญ่มีศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการสูง เนื่องจากมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยวัดจากศักยภาพ 3 ด้าน โดยศักยภาพที่ 1 ศักยภาพแห่งความสำเร็จจำนวน 5 คุณลักษณะ คือการแสวงหาโอกาส, ความมุ่งมั่น, ความมีพันธะต่องาน ความผูกพัน ความรับผิดชอบในงาน,ความต้องการไฝหาทางด้านคุณลักษณะและประสิทธิภาพ และความกล้าเสี่ยง ศักยภาพด้านที่ 2 คือศักยภาพแห่งการวางแผนจำนวน 3 คุณลักษณะคือ การตั้งเป้าหมาย, การวางแผน, การติดตามการประเมินอย่างมีระบบ, และการแสวงหาข้อมูลและศักยภาพด้านสุดท้าย คือ ศักยภาพแห่งอำนาจ 2 คุณลักษณะ 2 คือ การชี้ชวน การชักชวน การมีเครือข่าย และความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งทำให้ทราบถึงศักยภาพของผู้ประกอบการในการเป็นผู้ประกอบการและแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผู้ประกอบการ

ด้านการตลาดของผู้ประกอบการ (Thechatakerng, 2009) โดยงานวิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ตลาดของผู้ประกอบการในตลาดเครื่องเงิน ผลงานศึกษาแสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้ประกอบการที่มีอายุน้อยกว่า 40 จะมีการใช้วัตรกรรมการออกแบบเพื่อนำเสนอสินค้าสู่ตลาดมากกว่าผู้ประกอบการที่มีอายุมากกว่า 40

อีกด้านหนึ่งของการศึกษาด้านผู้ประกอบการเป็นการศึกษาด้านผู้ประกอบการอพยพ (Thechatakerng, 2012) ที่ได้ใช้แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการและทฤษฎีแบบโต้ตอบ – การเรียนรู้ผู้ประกอบการ (Interactive theory approach – Entrepreneurs’ learning; Waldinger, 1986) ที่พบว่าผู้อพยพจะมาเป็นผู้ประกอบการได้ ต้องมีการเรียนรู้และมีประสบการณ์ก่อน โดยเฉพาะจะประกอบธุรกิจที่ตัวเองคุ้นเคย

นอกจากนี้แล้วยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทางด้านการเงินและต้นทุน เช่น อร์ทัย แพทย์กิจ (2548) ทำการศึกษา เรื่อง ต้นทุน รายได้ และการคืนทุนงานบริการผู้ป่วยโรงพยาบาลเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ต้นทุนรวมทางตรงทั้งหมดเท่ากับ 43,759,323.81 บาท ร้อยละ 43.11 ของต้นทุนอยู่ในกลุ่มที่ให้บริการผู้ป่วย สัดส่วนต้นทุนค่าแรง : ค่าวัสดุ : ค่าลงทุน เท่ากับ 9.11 : 4.66 : 1.00 ต้นทุนต่อหน่วยของงานบริการผู้ป่วยในเท่ากับ 3,676.05 บาทต่อรายหรือ 1,193.71 บาทต่อวันนอน และงานบริการผู้ป่วยนอกเท่ากับ 183.54 บาทต่อครั้งตามลำดับ โดยงานบริการผู้ป่วยนอกในกลุ่มการพยาบาลมีต้นทุนต่อหน่วยเฉลี่ยเท่ากับ 160.74 บาทต่อครั้ง

การวิเคราะห์ความไวของต้นทุนพบว่า เมื่อลดขนาดขององค์ประกอบของต้นทุนงานบริการผู้ป่วยในแต่ละองค์ประกอบลงร้อยละ 10 – 60 ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลงร้อยละ 6.30 – 37.81 ส่วนงานบริการผู้ป่วยนอกลดลงได้ร้อยละ 6.06 – 36.37 ในขณะที่ปริมาณบริการของงานบริการผู้ป่วยในเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 – 60 ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลงร้อยละ 2.20 – 9.06 ส่วนงานบริการผู้ป่วยนอกลดลงร้อยละ 2.64 – 10.89 ในส่วนของรายได้ พบว่า รายได้สุทธิเท่ากับ 9,002,612.80 บาท โดยมีการคืนทุนจากรายได้สุทธิในแง่ต้นทุนรวมทั้งหมด ต้นทุน

ดำเนินการ และการคืนทุนของต้นทุนดำเนินการเฉพาะค่าวัสดุเท่ากับร้อยละ 20.57, 22.07, และ 65.17 ตามลำดับ ส่วนการคืนทุนจากรายได้สุทธิรวมของโรงพยาบาล ในแง่ต้นทุนรวมทั้งหมด ต้นทุนดำเนินการ และการคืนทุนของต้นทุนดำเนินการเฉพาะค่าวัสดุเท่ากับร้อยละ 137.95, 147.97, และ 436.98 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า งานบริการผู้ป่วยของโรงพยาบาลเชิงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งในเรื่องค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุนจากรัฐบาล จึงจะสามารถดำเนินการอยู่ได้ โดยมีแนวทางในการลดต้นทุน ได้แก่ ลดต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และกำหนดนโยบายการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมในแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเต็มประสิทธิภาพ

พัชฎาภรณ์ แสงทามาตย์ (2545) ทำการศึกษาเรื่อง แบบจำลองเชิงเส้นตรงสำหรับการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพทั่วไปและลักษณะการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตร สร้างแบบจำลองเชิงเส้นตรงในการบริหารการเงินของสหกรณ์การเกษตร และเสนอแนวทางการบริการการเงินที่เหมาะสมแก่สหกรณ์การเกษตร ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาจากแบบสอบถาม และจากข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานธุรกิจประจำปี พ.ศ. 2538 - 2542 จำนวน 332 ชุดข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีเครื่องใช้สำนักงานที่จำเป็นและเพียงพอ แต่ขาดอุปกรณ์สำคัญสำหรับประกอบธุรกิจ เช่น รถแทรกเตอร์ รถไถเดินตาม เครื่องอบผลผลิต และเครื่องตรวจวัดคุณภาพข้าว ด้านการบริหารการเงิน พบว่า การกู้ยืมส่วนใหญ่เป็นแบบระยะสั้นจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ส่วนใหญ่ยังขาดสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งไม่มีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยจ่ายหนี้สินระยะยาว และมีความสามารถในการทำกำไรเพียงด้านเดียว คือ การทำกำไรต่อยอดขายสินค้าและบริการ และมีประสิทธิภาพในเรื่องของการเรียกเก็บลูกหนี้การค้า การหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ และระยะเวลาในการขายสินค้าคงเหลือ ส่วนปัญหาการบริหารการเงินที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ เป็นปัญหาการมีเงินทุนไม่เพียงพอ และปัญหานี้ค้างชำระและหนี้สงสัยจะสูญ

นภวิท จงเจริญประเสริฐ (2547) ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารการเงินของชุมชน : สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ไข โดยมีวัตถุประสงค์ 1.) ศึกษาสภาพ ลักษณะ และรูปแบบปัจจุบันของการบริหารการเงินของชุมชน 2.) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การบริหารการเงินขององค์กรชุมชนมีประสิทธิภาพ 3.) ค้นหาแนวทางการแก้ไขสภาพปัญหาที่มีอยู่ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารการเงินของชุมชนปัจจุบันมีทั้งเป็นลักษณะที่เป็นกลุ่ม องค์กรที่มีโครงสร้างและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และไม่ชัดเจน ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพการบริหารการเงินของชุมชน ได้แก่ โครงสร้างของชุมชน คนในชุมชน จำนวนนโยบายที่กำหนดขึ้น เพื่อการบริหารการเงินชุมชน

ปาริชาติ มณีมัย (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารการเงินและการบัญชีของ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตพื้นที่จังหวัดตรัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางและ กระบวนการบริหารการเงินและการบัญชี รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูลทฤษฎีและปฐมภูมิจากกลุ่มตัวอย่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่จังหวัด ตรัง จำนวน 259 กองทุน และนำผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองส่วนใหญ่ใช้วิธีการเปิดโอกาสให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกและให้สิทธิ กู้ยืมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เพื่อให้มีการกระจายทุนสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง และกำหนด ระยะเวลาการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นงวด ๆ เพื่อให้มีเงินเข้าอย่างสม่ำเสมอ และสามารถ นำไปหมุนเวียนให้สมาชิกรายอื่นได้กู้ยืมอย่างต่อเนื่อง

เกศณีย์ สัตตัตนขจร (2550) ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษา หมู่บ้านปางมะโอ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง พบว่า กระบวนการพัฒนาหมู่บ้านปางมะ โอให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเริ่มต้นจากนโยบายของรัฐที่ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยการส่งเสริมโครงการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการหมู่บ้านท่องเที่ยวและโครงการ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยมีกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบ โครงการดังกล่าวและมอบ นโยบาย พร้อมทั้งแนวทางปฏิบัติให้กับพัฒนาชุมชน อำเภอแม่ทะ จังหวัด ลำปาง ซึ่งทำให้หมู่บ้านปางมะโอถูกคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ดำเนินการของโครงการดังกล่าว

การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของหมู่บ้านปางมะโอ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง พบว่า ในปัจจุบันหมู่บ้านปางมะโอไม่สามารถจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ ถึงแม้จะมีศักยภาพและปัจจัยพื้นฐานในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากมีจุดอ่อนจากการ ที่ประชาชนในหมู่บ้านขาดความสนใจด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การสนับสนุนของภาครัฐไม่มีความต่อเนื่อง รวมทั้งอุปสรรคจากการโยกย้ายเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานท้องถิ่นทำให้โครงการไม่มีความ ต่อเนื่อง ซึ่งหากมีการแก้ไขจุดอ่อนและอุปสรรคดังกล่าว อาจทำให้หมู่บ้านปางมะโอมีโอกาสพัฒนา ให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โสภณ พองเพชร และวัลภา ลิมสกุล (2553) ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างความเข้มแข็งทาง การเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อศึกษา ลักษณะการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ 2.) เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่ม อาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ 3.) เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารด้านการเงินส่วนบุคคลที่มี ประสิทธิภาพของสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยผลการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดการด้านการเงินส่วนบุคคลมีประโยชน์ แต่ส่วนใหญ่ไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการ

การเงินส่วนบุคคล ไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับ/รายจ่ายในชีวิตประจำวัน ไม่มีการวางแผนการใช้จ่าย ส่วนใหญ่มีการออมแต่ไม่มีการนำเงินไปลงทุน

ธัญสิริ สง่างาม (2553) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและการวางแผนกำไรธุรกิจ การท่องเที่ยวต่างประเทศ กรณีศึกษาชุดสินค้าการท่องเที่ยวประเทศมาเลเซีย บริษัท ชันนีทัวร์ จำกัด จังหวัดสงขลา พบว่า รายได้ชุดสินค้าการท่องเที่ยวประเทศมาเลเซียสามารถทำกำไรให้กับบริษัทฯ ในปี พ.ศ. 2550 เท่ากับ 17,216,265 บาท และปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 19,243,304 บาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 เท่ากับร้อยละ 10.50 จากการวางแผนกำไรในปี พ.ศ. 2552 พบว่า รายได้ชุดสินค้าการท่องเที่ยวประเทศมาเลเซียสามารถทำกำไรให้กับบริษัทฯ ในปี พ.ศ. 2552 เท่ากับ 18,399,913 บาท ลดลงจากปี พ.ศ. 2551 เท่ากับร้อยละ 4.38 การวางแผนกำไรของชุดสินค้าการท่องเที่ยวประเทศมาเลเซีย ปี พ.ศ. 2552 มีอัตรากำไรส่วนเกินที่ปลอดภัยในเดือนที่ประสบกับภาวะการณ์ขาดทุนในเดือนมิถุนายน โดยต้องเพิ่มรายได้ในเดือนมิถุนายนไม่ต่ำกว่า 313,183.99 บาท และเดือนกันยายน 523,401.34 บาท เพิ่มปริมาณการจำหน่าย (จำนวนนักท่องเที่ยว) ในเดือนมิถุนายนไม่ต่ำกว่า 78 คน และเดือนกันยายน 131 คน จึงจะทำให้ธุรกิจปลอดภัยจากความเสี่ยงในการขาดทุน จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบผลกำไรและผลขาดทุนของบริษัท ชันนีทัวร์ จำกัด ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปวางแผนกำไรเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ของตลาด ไม่มีผลต่อขนาดของรายได้และปริมาณการจำหน่ายสินค้าเนื่องจากบริษัทฯ ใช้กลยุทธ์เครือข่ายที่เป็นทัวร์โอเปอเรเตอร์ต่างประเทศ (ทัวร์โอเปอเรเตอร์ คือ ธุรกิจการท่องเที่ยวต่างประเทศ) ในการควบคุมต้นทุนจุดคุ้มทุน และสร้างรายได้เปรียบการกำหนดนโยบายราคาในการแข่งขัน

สมมติฐานของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติในชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และจากการทบทวนงานวิจัยข้างต้น สามารถนำไปสู่การตั้งสมมติฐานไว้ 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า
2. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การออมเงินไว้ในยามฉุกเฉิน
3. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจ

เหตุผลที่ตั้งสมมติฐานข้างต้น เพราะไม่ว่าผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จะมีทำเลที่ตั้งของธุรกิจอยู่ที่ใดก็จะต้องทำกิจกรรมทางการเงิน เช่น การวางแผนการ

ปฏิบัติงานไว้วงหน้า, การออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน, และการพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัย

ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

แผนการดำเนินงาน

การดำเนินงานจะแบ่งออกเป็นสี่ระยะ

ระยะที่หนึ่ง ศึกษาบริบทของชุมชนโดยจัดเวทีชาวบ้านเน้นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation action research: PAR) เพื่อค้นหาประเด็นต่าง ๆ มาออกแบบเครื่องมือ แนวทางการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) และสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งทำการทดสอบเครื่องมือ

ระยะที่สอง จัดเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางการเงิน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบของการบริหารการเงินในการแข่งขันของธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของชุมชน จัดทำประชาพิจารณ์กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อปรับปรุงรูปแบบ และแนวทางให้ถูกต้อง สมบูรณ์เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน

ระยะที่สาม เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ระยะที่สี่ จัดเวทีเสวนาชาวบ้านเพื่อถ่ายทอดแนวคิดวิธีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ประชากรแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จทั้งหมด ที่จะทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ และกลุ่มผู้ประกอบการในตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างจะมุ่งไปที่ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละครัวเรือนจะทำการเลือกกลุ่มผู้นำเอง กลุ่มผู้นำ (กลุ่มละ 10 – 12 คน) ของ แต่ละหมู่บ้าน ทั้ง 8 หมู่บ้าน ซึ่งทั้ง 8 หมู่บ้าน มีรายละเอียด ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านปางบง จำนวน 74 ครัวเรือน

หมู่ที่ 2 บ้านน้ำโค้ง จำนวน 103 ครัวเรือน

- หมู่ที่ 3 บ้านป่าป่าน จำนวน 77ครัวเรือน
- หมู่ที่ 4 บ้านแม่ตอน จำนวน 101 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 5 บ้านพงษ์ทอง จำนวน 72 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 6 บ้านดง จำนวน 83 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 7 บ้านปางไฮ จำนวน 140 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 8 บ้านกำแพงหิน จำนวน 73 ครัวเรือน

ทีมผู้วิจัยจะเดินทางสำรวจเส้นทางในพื้นที่ 8 หมู่บ้าน หลังจากนั้นจะเดินทางลงพื้นที่เพื่อไปสร้างความเข้าใจและชี้แจงโจทย์วิจัยให้กับชุมชน และเลือกตัวแทนของแต่ละหมู่บ้าน โดยทำการประสานไปยังกลุ่มผู้นำตำบลในโครงการวิจัยนี้ ให้ประสานผู้นำแต่ละหมู่บ้านให้กระจายข่าว และคัดเลือกชาวบ้านหรือผู้นำในหมู่บ้านที่มีแนวโน้มที่จะสามารถประกอบอาชีพและสนใจมาหมู่บ้านละ 10 – 12 ราย เพื่อมาเป็นกรรมการบริหารแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบล พร้อมกับลงพื้นที่เพื่อเก็บประเด็นต่าง ๆ และวิเคราะห์ SWOT ร่วมกับชุมชน ทำการจัดเวทีเสวนากลุ่มตัวแทนจาก 8 หมู่บ้าน และถ่ายทอดรูปแบบแนวทางเพื่อใช้ในการวางกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารการเงินร่วมกัน

จัดทำความเข้าใจ แบ่งปัน/แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งการจัดการด้านจัดตั้งธุรกิจหรือการสร้างรายได้จากธรรมชาติแวดล้อมที่มีอยู่และช่วยอนุรักษ์ โดยการอนุรักษ์ธรรมชาติจะเป็นแบบเรียบง่ายและประหยัดในการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นการส่งเสริมระบบวงจรป่าไม้ในลักษณะอันเป็นธรรมชาติดั้งเดิม ซึ่งได้พระราชทานพระราชดำริหลายวิธี เช่น ปลุกป่าโดยไม่ต้องปลูก โดยใช้การเลือกที่เหมาะสมแล้วทิ้งป่าตรงนั้นไว้ และไม่ต้องไปทำอะไรป่าจะเจริญเติบโตมาเป็นป่าสมบูรณ์โดยไม่ต้องไปปลูกเลยสักต้นเดียว และไม่ไปทำลายป่าแต่คุ้มครอง รวมถึงด้านการเงินและบัญชีจะนำแนวทางแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างง่ายที่สามารถทำได้และเข้าใจง่าย ที่สามารถสร้างอาชีพและทำให้อาชีพที่มีอยู่มีความเข้มแข็งและสามารถยืนอยู่ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (In-depth interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ระดมความคิดเห็น ร่วมกับการสังเกตและสำรวจ การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้า จากงานวิจัยชุมชนและสิ่งพิมพ์ ได้แก่ องค์กรภาครัฐและเอกชน ชุมชน และบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากอินเทอร์เน็ต

2. ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้โดยใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง, EMIC และ ETIC ในการทำงานสนามที่ทีมผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการจัดเวทีชุมชน เน้นวิธีการมีส่วนร่วมกับชุมชน (Participation action research: PAR)

โดยกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่ทำการตอบแบบสอบถาม คำนวณได้จากสูตรของธีรวุฒิ เอกกุล (2543) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไว้ว่า ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ให้ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นร้อยละของประชากร โดยถ้าขนาดประชากรเป็นหลักร้อย ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละ 25 ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มประชากรผู้ประกอบการประมาณ 600 ราย ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 150 ราย และทำการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple random sampling)

ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การศึกษาครั้งนี้ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสอบถามผู้ประกอบการในการเก็บข้อมูลจริง

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) การศึกษาครั้งนี้ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (Pre-test) จำนวน 30 ชุด จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's (1951) Alpha โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha's Coefficient) ตามที่ Jump (1978) ได้เสนอแนะเป็นเกณฑ์การยอมรับค่า Cronbach Alpha's Coefficient มากกว่าและเท่ากับ 0.70 สำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

สำหรับผลการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's (1951) Alpha ได้ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.798 ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนี้ มีความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการบรรยายประกอบการวิเคราะห์ และนำเสนอในลักษณะของตาราง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ นำแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ระดมความคิดเห็น ร่วมกับการสังเกตและสำรวจ มาถอดความ และสังเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติในชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการตั้งสมมติฐานไว้ 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า
2. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน
3. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจ

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis testing) ที่ได้ตั้งไว้ข้างต้น คือ ค่าสถิติ Chi-square (χ^2) ซึ่งสามารถคำนวณหาได้ดังนี้

$$\chi^2 = \sum_{j=1}^c \sum_{i=1}^r \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

โดย O_{ij} และ E_{ij} คือ ความถี่ที่ได้จากการสังเกต และความถี่ที่คาดหวัง
 r และ c คือ จำนวนประเภทของตัวแปร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

บทนำ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาศักยภาพของชาวบ้านในการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน และพัฒนารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพและระดมความคิด/แก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ในลักษณะพหุภาคี พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน โดยวิธีการบริหารการเงินในรูปแบบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมและพัฒนากการท่องเที่ยวตามแนวพระราชดำริ

ตัวแทน/แกนนำกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน

ในส่วนนี้ทีมผู้วิจัยได้ใช้แนวทางพระราชดำริ โดยแนวพระราชดำริ จะทรงให้ธรรมชาติรักษาธรรมชาติ ด้วยจิตสำนึกร่วมกัน มากกว่าวิธีการใช้อำนาจบังคับ และใช้การรวมกลุ่มประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาหลักของชุมชนชนบท ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาพึ่งตนเอง ทรงเน้นเสมอถึงความจำเป็นที่จะต้องกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกัน หรือเพื่อให้การเข้ามาหาเงินของชุมชนโดยส่วนรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และกระตุ้นผู้นำชุมชนให้เป็นผู้นำในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการชุมชนของ Bartley (2008) และ TPDCO (2005) ดังนั้นในการตั้งกลุ่มโดยวิธีการจัดการชุมชน ทีมผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ ดังนี้

ทีมผู้วิจัยใช้วิธีการให้ชุมชนเลือกกลุ่มผู้นำ กลุ่มละ 10 – 12 คนกันเองตามความพึงพอใจของคนในแต่ละหมู่บ้าน โดยทีมผู้วิจัย นักวิจัยท้องถิ่น และเครือข่ายองค์กรภาครัฐ เป็นผู้ประสานงาน และทำความเข้าใจ หลังจากที่ได้ กลุ่มผู้นำทั้ง 8 หมู่บ้านแล้ว ทีมผู้วิจัยและนักวิจัยท้องถิ่นจัดประชุมทำความเข้าใจ จากนั้นทีมผู้วิจัยได้จัดประชุมเสวากลุ่มผู้นำทั้ง 8 หมู่บ้าน (หลังจากที่ได้มีการคัดเลือกจากชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านแล้ว) ผลจากการคัดเลือกกลุ่มผู้นำและทีมงานของแต่ละหมู่บ้านเป็นไปดังแสดงไว้ในตารางที่ 1 ซึ่งหลังจากนั้นให้ผู้นำทั้ง 8 หมู่บ้าน ทำการเลือกกลุ่มผู้นำตำบล 1 กลุ่ม 10 – 12 คน เพื่อทำการบริหาร โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสร้าง

รายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผู้นำตำบลสามารถประสานงาน และสื่อสารแก่ผู้นำหมู่บ้านได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1 รายชื่อกลุ่มแกนนำ 8 หมู่บ้านในตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอกสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

หมู่ที่	รายชื่อแกนนำ
หมู่ที่ 1 บ้านปางบง	1. นายสันติ คำรินทร์ 2. นายมานพ ใจสุขเสริญ 3. นางรวงทอง สุกันทา 4. นายรุ่งทิพย์ ชันปลา 5. นายธวัชชัย ชัดธจักร 6. นางสาวศรีบาน แก้วพรหม 7. นายคำ ปิมปา 8. นายอินคำ วรรณฤทธิ์ 9. นายจรัสศักดิ์ พวงดอกแดง 10. นายลำดวน ประวรรณณย์
หมู่ที่ 2 บ้านน้ำโค้ง	1. นางยุพิน พลหาญ 2. นายอุทัย พลหาญ 3. นายเสถียร คำหล้า 4. นายพงษ์พัฒน์ อุดคำ 5. นายบุญส่ง มานตัน 6. นายถนอม ต่อมแก้ว 7. นายประมวล กัลยา 8. นายประเสริฐ ไยชิด 9. นายดวงดี เตจะสา 10. นายสุชาติ สุกันโท
หมู่ที่ 3 บ้านป่าป่าน	1. นายอินพวน ทะนาวา 2. นายภาสกร ไชยมหา 3. นายศรีหมื่น ไชยมหา 4. นายสวัสดิ์ นิประพันธ์ 5. นายชาติรี ชันพล 6. นางกรรณิการ์ ทะนะวา

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมู่ที่	รายชื่อแกนนำ
	7. นายภาสกร ไชยมหา 8. นายอินจันทร์ กล้าหาญ 9. นายนิคม ก่ำแก้ว 10. นายเมืองคำ เดชปันคำ
หมู่ที่ 4 บ้านแม่ตอน	1. นายบุญทอง เทโวบัติ 2. นายวิสิทธิ์ เกตุรัตน์ 3. นายศรีชัย จันทร์ขาว 4. นายดา แห่ลงสายวงศ์ 5. นายสมศักดิ์ ไชยวงศ์ 6. นายลำดวน ปัญญาฤทธิ์ 7. นายลำดวน ปัญญาฤทธิ์ 8. นายบุญทอง เทโวบัติ
หมู่ที่ 5 บ้านพงษ์ทอง	1. นายจำลอง นาคบุญตัน 2. นายแสง ทาจรทิพย์ 3. นายถวิล สักโต 4. นางสุนีย์ คำเพิ่ม 5. นางดวงทิพย์ ดวงจักรทา 6. นายสลิิด ดวงดี 7. นายสว่าง ใจกล้า 8. นายดวง คาบเพชร 9. นายอุดม พاجرทิศ
หมู่ที่ 6 บ้านดง	1. นายอำนาจ เดชอุดม 2. นายอุดม ชันตัน 3. นายธีรยุทธ์ นามสวาท 4. นายสมเพชร เสมอพันธ์ 5. นายวิเชียร กิติกรณ์ 6. นายอ้าย ยานะ 7. นายอินจันทร์ มุ่งเมิน 8. นายเจริญ จิโน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมู่ที่	รายชื่อแกนนำ
	9. นางถนอมศรี ใจบุญ 10. นางบัวคำ ใจบุญ 11. นางบัวคำ ดาวตาก
หมู่ที่ 7 บ้านปางไฮ	1. นายสุรสิทธิ์ เชี่ยวเชื่อน 2. นางกัญจิรา ใจมี 3. นางมยุรา พาชนะ 4. นายเจริญ คำประเสริฐ 5. นายดำรง คำแก้ว 6. นายบุญยัง พวกอินแสง 7. นายเกษม ไชยมหา 8. นางพรรณี พรหมเมือง 9. นายมานิตย์ หนูใส
หมู่ที่ 8 บ้านกำแพงหิน	1. นายจรรยา สุนันตะ 2. นางผ่องพรรณ พวงคำไหล 3. นางแรมจันทร์ ต้อนรับ 4. นายศรีทน หน่อคำ 5. นายเรืองฤทธิ์ สุรินทร์ 6. นายอินเดช ชันติรส 7. นายอนันต์ ศรีทา 8. นายมูล ศรีวิไล 9. นายพินิต เงินกล้า 10. นายสุริยันต์ หน่อคำ

การวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว

จากที่ได้กล่าวถึงวิธีการจัดการชุมชนโดยเลือกตัวแทนมาแล้ว ทีมวิจัยได้จัดประชุมกลุ่มแต่ละหมู่บ้าน และให้แต่ละหมู่บ้าน ทำการประเมินทรัพยากรธรรมชาติของหมู่บ้านตน พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยในพื้นที่ พร้อมทั้งโอกาสและอุปสรรคในปัจจุบัน โดยทั้งทีมผู้วิจัยและ

กลุ่มผู้นำได้ทำการสำรวจพื้นที่ร่วมกัน ในแต่ละหมู่บ้าน ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นถึงทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (Recreation opportunity spectrum: ROS)

ทีมผู้วิจัยใช้แนวคิดการจำแนกแหล่งท่องเที่ยวตามแนวคิด ROS บ่งชี้ 7 กลุ่มตัวชี้วัด การเข้าถึงพื้นที่ ความห่างไกล ความเป็นธรรมชาติ โอกาสในการพบปะผู้คน ร่องรอยผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพการจัดการแหล่ง และการจัดการนักท่องเที่ยว

สำหรับเครื่องมือเก็บข้อมูลการวิจัยในขั้นตอนนี้ใช้ตัวแปร ความห่างไกล และความเป็นธรรมชาติจำแนกแหล่งท่องเที่ยวโดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) สำหรับตัวแปรอีก 5 ตัวซึ่งประกอบด้วย การเข้าถึงพื้นที่ โอกาสในการพบปะผู้คน ร่องรอยผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพการจัดการแหล่ง และการจัดการนักท่องเที่ยว

ทีมผู้วิจัยใช้วิธีการสำรวจ สังเกตและสัมภาษณ์จากประชาชน และผู้ประกอบการ องค์การพัฒนาภาคเอกชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ เครื่องมือเก็บข้อมูลการวิจัย เครื่องอ่านพิกัดดาวเทียม ยี่ห้อ GAMIN รุ่น REGENT H สมุดบันทึกภาคสนาม แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลแผนที่ภูมิประเทศ มาตราส่วน 1 : 50,000 โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ซึ่งผลจากการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวของทั้ง 8 หมู่บ้านสามารถสรุปไว้ในตารางที่ 2

การวิเคราะห์ SWOT

ทีมวิจัยได้ใช้วิธีการวิจัย ดังนี้ การจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมาย (In-depth interviews) และการสำรวจเชิงกายภาพของทีมผู้วิจัย ผลจากการวิเคราะห์ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมภายใน ส่วนที่สอง เป็นด้านสภาพแวดล้อมภายนอก.และส่วนที่สาม คือ สิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงาน

ตารางที่ 2 ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยว

สำรวจแล้ว									
หมู่	มีความเป็นไปได้		ผลการประเมินขั้นต้นไม่เหมาะสม		ดำเนินการ โดยเอกชน	ดำเนินการไม่ เป็นทางการ	รอสำรวจ	หมายเหตุ	
	เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จุดท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	จุดท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	ห่างไกล, ทาง ชำรุด, ขาด ข้อมูล					ชำรุด, ไม่มีสภาพ ท่องเที่ยว, รอ ฟื้นฟู
1	น้ำตกห้วยแก้ว (เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ, สัตว์ป่า, ชมทิวทัศน์, ค้างแรม)			จุด ชม วิว กิ่ว อ้อยดิบ	สวนป่าสมุนไพร		ไร่กาแฟ	เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ (ขาด ข้อมูล , ข อ มหาวิทยาลัยราช ภัฏเชียงใหม่)	
2				สันบ่อจีน, จุด ชมวิวกว๊าน, น้ำตกวังครก, น้ำตกห้วยตาด, น้ำตกออบ - หลวง/ออบน้อย, น้ำตกเหี้ยวช้าง		Jungle Flight	แหล่ง ท่องเที่ยวเชิง เกษตร (ชม สวนกาแฟ)	ชุมชนมีรายได้ จากการท่องเที่ยว ภาคเอกชน (Jungle Flight)	
3	ม่อนฤๅษี (ป่าสมุนไพร, ศึกษา ธรรมชาติ, สัตว์ป่า, ชมทิวทัศน์) หมายเหตุ รวมจุดเที่ยวดอย กิ่วลม และเส้นทางชมดอกพญา เสือโคร่งที่อยู่บนเส้นทาง						แหล่ง ท่องเที่ยวเชิง เกษตร (ชม สวนกาแฟ)		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หมู่	สำรวจแล้ว								หมายเหตุ
	มีความเป็นไปได้			ผลการประเมินขั้นต้นไม่เหมาะสม		ดำเนินการโดย เอกชน	ดำเนินการไม่ เป็นทางการ	รอสำรวจ	
	เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จุดท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	จุดท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	ห่างไกล, ทาง ชำรุด, ขาด ข้อมูล	ชำรุด, ไม่มีสภาพ ท่องเที่ยว, รอ ฟื้นฟู				
4	ภูลังกา (เส้นทางศึกษาธรรมชาติ, สัตว์ ป่า, ชมธรรมชาติ, ค้างแรม)								วัดแม่ตอน
5	ม่อนฤๅษี (ป่าสนไพร,ศึกษาธรรมชาติ, สัตว์ป่า, ชมทิวทัศน์) หมายเหตุ รวม จุดท่องเที่ยวดอยกิ่วลม และเส้นทาง ชมดอกพญาเสือโคร่งที่อยู่บนเส้นทาง					Jungle Flight			
6	น้ำตกเทพเสด็จ (เส้นทางศึกษา ธรรมชาติระยะสั้น, ชมทิวทัศน์)		วัด ตาด เหม ย (พระพุทธรูปไม้ แกะสลักขนาด ใหญ่)			สวนใบเฟิร์น			
7		น้ำตกแม่ว่อง (กิจกรรมเล่น น้ำตก)	วัดปางไฮ (ภาพไม้ แกะ ส ลัก พุ ท ธ ประวัติ)				(ชมสวนกาแฟ)		
8	ภูลังกา (เส้นทางศึกษาธรรมชาติ, สัตว์ ป่า, ชมธรรมชาติ, ค้างแรม)				วัดกำแพงหิน		(ชมสวนกาแฟ)		

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน

ผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายในของทั้ง 8 หมู่บ้านในตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ สามารถแบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ กลยุทธ์การตลาด กลยุทธ์การเงิน กลยุทธ์ด้านการปฏิบัติการ กลยุทธ์ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สภาวะแวดล้อมธรรมชาติ/ความสมบูรณ์ของชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนและประเพณี/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน สามารถสรุปดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน

ตัวแปรหลัก	ผลการวิเคราะห์	
	จุดแข็ง	จุดอ่อน
การบริหารจัดการ		- ขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจ - ขาดความรู้ในด้านการบริหารร้านค้าชุมชน
กลยุทธ์การตลาด	- มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศ	- ขาดการพัฒนาแผนการท่องเที่ยว - ขาดการตลาดผลิตภัณฑ์ - ขาดการสร้างตราสินค้า - ขาดการประชาสัมพันธ์
กลยุทธ์การเงิน		- ขาดความรู้ด้านการบริหารการเงิน - ขาดเงินทุนหมุนเวียน
กลยุทธ์ด้านการปฏิบัติการ	- ศูนย์การเรียนรู้การผลิตน้ำผึ้งธรรมชาติ - มีการผลิต และการบริการด้านต่าง ๆ อาทิ การปลูกกาแฟ เมี่ยงปุยข้าวภาพ นวดแผนไทย การเลี้ยงผึ้งธรรมชาติ การผลิตไม้ดอก	- ขาดการอบรมไกด์ - ขาดไกด์พูดภาษาอังกฤษ - ขาดการแปรรูป และเครื่องมือแปรรูปผลิตภัณฑ์ - ขาดความรู้การแปรรูป

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปรหลัก	ผลการวิเคราะห์
------------	----------------

	จุดแข็ง	จุดอ่อน
กลยุทธ์ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์	- มีกลุ่มอาชีพที่มีองค์ความรู้ด้านสมุนไพร การนวดพื้นบ้าน หัตถกรรม และประเพณีพื้นบ้าน	
*สภาวะแวดล้อมธรรมชาติ/ความสมบูรณ์ของชุมชน	- ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ - มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น เส้นทางศึกษาธรรมชาติ น้ำตก - อากาศเย็นตลอดปี	
สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน	- วัดปางไฮ วัดตาดเหมย	- ขาดการพัฒนาเส้นทาง ขาดป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยว - ขาดไกด์ในชุมชนที่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ - ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ประเพณี/ภูมิปัญญาพื้นบ้าน	- ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม สมุนไพรพื้นบ้าน ทำบายศรี ทำโคลนลอย ดอกไม้ไฟหม้อพื้นเมือง นวดแผนโบราณ - ประเพณีพื้นบ้านเช่นบวชป่าต้นน้ำ - อาหารพื้นเมือง ผักพื้นบ้านเช่นดอกกลีงลาว	- ขาดเด็กรุ่นใหม่สืบทอดวัฒนธรรมและประเพณี

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกทั่วไป

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกได้ใช้ตัวแปรดังต่อไปนี้ ด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี กฎหมาย/การเมือง โครงสร้างพื้นฐาน สังคม/วัฒนธรรมและกายภาพ และผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกทั่วไปของทั้ง 8 หมู่บ้านในตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ สรุปดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกทั่วไป

ตัวแปร	ผลการวิเคราะห์	
	โอกาส	อุปสรรค

เศรษฐกิจ	- อยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economics Community: AEC) - ใกล้เชียงใหม่ประมาณ 50 กม. ซึ่งเป็นแหล่งเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวที่สำคัญของภูมิภาค - อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศอยู่ในช่วงการเติบโตตามแนวคิดทฤษฎีวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์
เทคโนโลยี	- พื้นที่ตำบลส่วนใหญ่ขาดสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่
กฎหมาย/การเมือง	- รัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนตามแผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2555 - 2559
โครงสร้างพื้นฐาน	- เส้นทางคมนาคมแคบ ไม่สามารถขยายได้ ทำให้ขาดความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทาง
สังคม / วัฒนธรรม	- นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
กายภาพ	- นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น - อยู่บนเส้นทางไปน้ำตกแจ้ซ้อนลำปาง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงาน

ในส่วนนี้ได้ใช้ตัวแปรด้านผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ได้แก่ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการในพื้นที่และบริษัทเอกชน/องค์การพัฒนาเอกชนในพื้นที่ และคู่แข่งปัจจุบัน

(Industrial competitors) ได้แก่ บ้านแม่กำปอง อำเภอสันกำแพง บ้านก๊ิดช้าง อำเภอแม่แตง ในการวิเคราะห์ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงานสรุปดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกดำเนินงาน

ตัวแปรหลัก	ตัวแปรย่อย	ผลการวิเคราะห์	
		จุดแข็ง	จุดอ่อน
ผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders)	- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	- อบต. เทพเสด็จสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่นการเลี้ยงผึ้ง กลุ่มปุยหมัก	- งบประมาณไม่เพียงพอ
		- อบต. สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน	
	- หน่วยงานราชการในพื้นที่	- ศูนย์พัฒนาห้วยฮ่องไคร้ สนับสนุนงบประมาณการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่นการเลี้ยงผึ้งธรรมชาติ	
		- หน่วยจัดการต้นน้ำแม่หวาน สนับสนุนการทำแนวป้องกันไฟฟ้า สร้างฝายต้นน้ำ	
		- โครงการหลวงป่าเมี่ยง ส่งเสริมและรับซื้อผลผลิตกาแฟและผลผลิตการเกษตรอื่น ๆ	
	- บริษัท เอกชน / องค์การ พัฒนาเอกชนในพื้นที่	- ศูนย์พัฒนาระหว่างประเทศ ไทย-ญี่ปุ่นสร้างศูนย์การเรียนรู้กลุ่มอนุรักษ์ผึ้งธรรมชาติ	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรหลัก	ตัวแปรย่อย	ผลการวิเคราะห์	
		จุดแข็ง	จุดอ่อน
		- ผู้ประกอบการท่องเที่ยวใน	

พื้นที่ให้การสนับสนุน ผู้ประกอบการ ตลอดจน บุคลากรในพื้นที่		
คู่แข่งชั้นปัจจุบัน (Competitors)	- บ้านแม่กำปอง อำเภอสันกำแพง	- มีชื่อเสียงด้านโฮมสเตย์ มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ที่ใกล้เคียงกับ ตำบลเทพเสด็จอย่างมาก
		- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยวบางประการ ก่อนตำบลเทพเสด็จ เช่นที่ จอตระหนักท่องเที่ยว
	- บ้านก๊ิดช้าง อำเภอมะ แม่มเตง	- ทำการตลาดท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์มาก่อน - ทรัพยากรธรรมชาติ เริ่มถูกทำลาย

การบริหารการเงิน

ผลการวิจัยโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้สุ่มเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการ จำนวน 150 ชุด และได้ผลสรุป ดังต่อไปนี้

จากตารางที่ 6 พบว่า ทีมผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 150 ชุด แต่ยอดรวมที่ได้มาทั้งหมดได้เท่ากับ 188 เนื่องจากว่า ผู้ประกอบการ 1 คน สามารถประกอบอาชีพได้หลายอาชีพ โดยสรุปออกมาได้ดังนี้

1. ผู้ประกอบการ 1 คน ต่อ 1 อาชีพ มี 112 คน
2. ผู้ประกอบการ 1 คน ต่อ 2 อาชีพ มี 74 คน
3. ผู้ประกอบการ 1 คน ต่อ 3 อาชีพ มี 2 คน

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นถึงผู้ประกอบการในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่จะทำอาชีพปลูกกาแฟมากที่สุด โดยผู้ประกอบการที่มีการปลูกกาแฟมากที่สุดอยู่หมู่ที่ 8 จำนวน 24 คน รองลงมา คือ หมู่ที่ 4 จำนวน 16 คน และ หมู่ที่ 6 กับ 7 จำนวนหมู่ละ 13 คน ส่วนหมู่ที่ 3 และ 5 มีผู้ประกอบการปลูกกาแฟ หมู่ละ 9 คน และ หมู่ที่ 1 และ 2 มีผู้ประกอบการ จำนวนหมู่ละ 1 คนตามลำดับ

ส่วนการปลูกชา / เมี่ยง มีผู้ประกอบการมากที่สุดอยู่ที่หมู่ที่ 4 จำนวน 19 คน รองลงมาคือ หมู่ที่ 8 จำนวน 18 คน และหมู่ที่ 5 จำนวน 9 คน หมู่ที่ 7 จำนวน 8 คน ส่วนหมู่ที่ 3 กับ หมู่ที่ 6 จำนวนหมู่ละ 6 คน และ หมู่ที่ 2 จำนวน 1 คน ตามลำดับ

ส่วนการเลี้ยงผึ้ง มีผู้ประกอบการเลี้ยงมากที่สุด คือ หมู่ที่ 8 จำนวน 8 คน รองลงมา คือ หมู่ที่ 7 จำนวน 2 คน ส่วนหมู่ที่ 2 5 และ 6 มีหมู่ละ 1 คน ตามลำดับ

อาชีพอื่น ๆ มีผู้ประกอบการมากที่สุด คือ หมู่ที่ 8 จำนวน 9 คน รองลงมาคือหมู่ที่ 7 จำนวน 7 คน หมู่ที่ 5 จำนวน 3 คน หมู่ที่ 4 จำนวน 2 คน และหมู่ที่ 6 จำนวน 1 คน ตามลำดับ โดยที่อาชีพอื่น ๆ จะประกอบไปด้วย ร้านค้าขายของชำ ร้านอาหาร และร้านกาแฟสด

โดยหมู่บ้านที่มีผู้ประกอบการมากที่สุด คือ หมู่ที่ 8 จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาคือ หมู่ที่ 4 และ หมู่ที่ 7 คิดเป็นร้อยละ 18.7 และหมู่ 6 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 หมู่ที่ 5 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 โดยที่ หมู่ 3 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และหมู่ 1 และ หมู่ 2 คิดเป็นร้อยละ 0.7

แสดงให้เห็นว่า ในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอตอสะแก จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่จะทำ ธุรกิจปลูกกาแฟมากที่สุด ร้อยละ 46 เนื่องจาก ตำบลเทพเสด็จเป็นพื้นที่ราบสูง ทำให้ได้เปรียบ ในการเพาะปลูกกาแฟเนื่องจากมีภูมิอากาศที่เอื้ออำนวย รองลงมาคือ การปลูกชา / เมี่ยง อยู่ที่ ร้อยละ 35 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะปลูกเป็นอาชีพรองและปลูกควบคู่ไปกับการปลูกกาแฟ ในขณะที่การเลี้ยงผึ้งมีผู้ประกอบการอยู่ ร้อยละ 7 ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงผึ้งป่า หรือผึ้งธรรมชาติ ตามไหล่เขา และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 12 โดยที่อาชีพอื่น ๆ จะประกอบไปด้วย ร้านขายของชำ, ร้าน กาแฟสด, และร้านอาหาร

ตารางที่ 6 อาชีพในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จจำแนกตามหมู่

อาชีพ	หมู่ที่								รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	
กาแฟ	1	1	9	16	9	13	13	24	86
ชา / เมี่ยง	0	1	6	19	9	6	8	18	67
เลี้ยงผึ้ง	0	1	0	0	1	1	2	8	13
อื่น ๆ	0	0	0	2	3	1	7	9	22
รวม	1	3	15	37	22	21	30	59	188

หมายเหตุ อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ร้านขายของชำ, ร้านกาแฟสด, และร้านอาหาร

สาเหตุในการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นการสืบทอดมาจากรุ่นต่อรุ่น จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 และผู้ประกอบการเห็นว่าตนเองว่าอาศัยอยู่ในพื้นที่ จำนวน 14

คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ผู้ประกอบการเห็นว่าน่าจะสร้างรายได้ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และผู้ประกอบการเห็นว่าไม่รู้จะประกอบอาชีพอะไร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สาเหตุการประกอบธุรกิจ

สาเหตุการประกอบธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
การสืบทอดมาจากรุ่นต่อรุ่น	95	63.3
อาศัยอยู่ในพื้นที่	14	9.3
สร้างรายได้	26	17.3
ไม่รู้จะประกอบอาชีพอะไร	15	10.0
รวม	150	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจมาเป็นระยะเวลา 6 ปีขึ้นไป จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมา ประกอบธุรกิจเป็นระยะเวลา 3 – 4 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และ ประกอบธุรกิจเป็นระยะเวลา 1 – 2 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และ ประกอบธุรกิจเป็นระยะเวลา 5 – 6 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

ตารางที่ 8 ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ

ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1 – 2 ปี	9	6.0
3 – 4 ปี	14	9.3
5 – 6 ปี	9	6.0
6 ปีขึ้นไป	118	78.7
รวม	150	100.0

ส่วนใหญ่ธุรกิจในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จมีการดำเนินการจัดตั้งแบบเป็นเจ้าของคนเดียว จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 90.7 และผู้ประกอบการมีธุรกิจแบบหุ้นส่วนมีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 9 ส่วนตารางที่ 10 แสดงการจัดหาเงินทุนของผู้ประกอบการพบว่า ผู้ประกอบการมีการขอสินเชื่อโดยการกู้เงินมาใช้ในธุรกิจมากที่สุด จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 และผู้ประกอบการไม่ได้กู้ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3

ตารางที่ 9 ประเภทของธุรกิจ

ประเภทของธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าของคนเดียว	136	90.7
ห้างหุ้นส่วน	14	9.3
รวม	150	100.0

ตารางที่ 10 การจัดหาเงินทุน

การจัดหาเงินทุน	จำนวนคน	ร้อยละ
กู้เงิน	88	58.7
ไม่กู้เงิน	62	41.3
รวม	150	100.0

ตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่หาแหล่งเงินทุนมาดำเนินการจาก กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 55 คน เป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาคือ จากสถาบันการเงิน จำนวน 28 คน เป็นร้อยละ 18.7 และจากญาติ/พี่น้อง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 โดยจาก นายทุนเงินกู้ และการร่วมหุ้น มีอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

ตารางที่ 11 แหล่งเงินทุนของธุรกิจ

แหล่งเงินทุน	จำนวน	ร้อยละ
ญาติ/พี่น้อง	3	3.4
นายทุนเงินกู้	1	1.1
สถาบันการเงิน	28	31.8
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	55	62.5
การร่วมหุ้น	1	1.1
รวม	88	100.0

โดยส่วนมากผู้ประกอบการมีการใช้เงินทุนในการดำเนินธุรกิจประมาณ 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 รองลงมา ใช้ทุนดำเนินงานประมาณ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 ใช้เงินทุนประมาณ 15,000 – 20,000 จำนวน 29 คน คิดเป็น

ร้อยละ 19.3 ใช้ทุนประมาณ 10,000 – 15,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และใช้ทุนในการดำเนินธุรกิจจำนวนอื่น ๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 เงินทุนในการดำเนินธุรกิจ

เงินทุนในการดำเนินธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
5,000 – 10,000 บาท	37	24.7
10,000 – 15,000 บาท	25	16.7
15,000 – 20,000 บาท	29	19.3
20,000 บาทขึ้นไป	46	30.7
อื่น ๆ	13	8.7
รวม	150	100.0

จากการวิจัยยังพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีลูกจ้างหรือคนงานที่ช่วยในการประกอบธุรกิจ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 77.3 และผู้ประกอบการมีลูกจ้างหรือคนงานที่ช่วยในธุรกิจจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 ซึ่งตารางที่ 13 แสดงจำนวนลูกจ้าง/คนงานถ้าผู้ประกอบการมีการจ้าง พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีลูกจ้างหรือคนงาน ประมาณ 1 – 5 คน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 79.4 รองลงมา มีลูกจ้างหรือคนงานประมาณ 6 – 10 คน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และมีลูกจ้างหรือคนงานประมาณ 11 – 15 คน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 โดยที่น้อยที่สุดมีลูกจ้างหรือคนงานประมาณ 16 – 20 คน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

ตารางที่ 13 จำนวนลูกจ้าง/คนงานในธุรกิจ

ลูกจ้าง/คนงาน	จำนวน	ร้อยละ
1 – 5 คน	27	79.4
6 – 10 คน	4	11.8
11 – 15 คน	2	5.9
16 – 20 คน	1	2.9
รวม	34	100.0

ลักษณะคนงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของผู้ประกอบการเป็นแบบลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และ คนงานหรือลูกจ้างที่เป็นแบบลูกจ้างประจำ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 และค่าแรงโดยเฉลี่ยของคนงานหรือลูกจ้างต่อวันของผู้ประกอบการส่วนใหญ่อยู่ที่ประมาณ

150 – 200 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมา ค่าแรงประมาณ 251 – 300 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 และค่าแรงมากกว่า 300 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าแรงโดยเฉลี่ยของลูกจ้าง/คนงาน

ค่าแรงโดยเฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
150 – 200 บาท	18	52.9
200 – 250 บาท	0	0.0
251 – 300 บาท	12	35.3
มากกว่า 300 บาท	4	11.8
รวม	34	100.0

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนทางการเงินในธุรกิจ จำนวน 86 คน ที่ร้อยละ 57.3 และรองลงมา ผู้ประกอบการมีการวางแผนในธุรกิจ จำนวน 64 คน อยู่ร้อยละ 42.7

ตารางที่ 15 การวางแผนทางการเงิน

การวางแผนด้านการเงิน	จำนวน	ร้อยละ
มีการวางแผน	64	42.7
ไม่มีการวางแผน	86	57.3
รวม	150	100.0

ซึ่งจากการที่ไม่มีการวางแผนล่วงหน้าจึงอาจเกิดปัญหาเงินสดขาดมือ จึงทำให้ผู้ประกอบการ มีการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินมากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาคือ กู้จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 และ ยืมเงินจากคนใกล้ชิด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 มีการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และจำหน่ายของ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยที่ซื้อของเป็นเงินสด น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 16 และตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะไม่มีการจัดทำบันทึกรายรับรายจ่ายในธุรกิจ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 และ ผู้ประกอบการมีการจัดทำบันทึกรายรับรายจ่าย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0

ตารางที่ 16 วิธีการแก้ปัญหาเงินสดขาดมือ

วิธีการแก้ปัญหาเงินสดขาดมือ	จำนวน/คน	ร้อยละ
กู้เงินจากแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงิน	71	47.3
กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	29	19.3
กู้เงินจากคนใกล้ชิด	33	22.0
ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น	11	7.3
จํานําสํงของ	5	3.3
ซื้อของเป็นเงินเชื่อ	1	0.7
รวม	150	100.0

ตารางที่ 17 การจดบันทึกรายการ

การจดบันทึกรายการ	จำนวน/คน	ร้อยละ
มีการจดบันทึกรายการ	15	10.0
ไม่มีการจดบันทึกรายการ	135	90.0
รวม	150	100.0

ตารางที่ 18 แสดงให้เห็นถึงรายได้โดยเฉลี่ยของผู้ประกอบการในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่อยู่ที่ประมาณ 5,001 – 6,000 บาทต่อเดือน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 9,000 บาท มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ส่วนผู้ประกอบการที่มีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่า 5,000 บาท มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 7,001 – 8,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และผู้ประกอบการที่มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 8,001 – 9,000 บาท อยู่จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และน้อยที่สุดมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 6,001 – 7,000 คน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 เนื่องจากว่าโดยส่วนมากแล้วสินค้าจะขายออกไปเป็นรอบ จึงไม่สามารถคิดเป็นเดือนได้ โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากการขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ออกไป

ตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดำเนินธุรกิจประมาณ 5,001 – 6,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 ผู้ประกอบการมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่า 9,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 23 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดำเนินธุรกิจประมาณ 7,001 – 8,000 บาท ผู้ประกอบการมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 6,001 – 7,000 บาท

จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และมีค่าใช้จ่ายในธุรกิจประมาณ 8,001 - 9,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

ตารางที่ 18 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของธุรกิจ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5,000 บาท	33	22.0
5,001 – 6,000 บาท	46	30.7
6,001 – 7,000 บาท	8	5.3
7,001 – 8,000 บาท	13	8.7
8,001 – 9,000 บาท	10	6.7
9,000 บาทขึ้นไป	40	26.7
รวม	150	100.0

ตารางที่ 19 รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของธุรกิจ

รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5,000 บาท	51	34.0
5,001 – 6,000 บาท	37	24.7
6,001 – 7,000 บาท	8	5.3
7,001 – 8,000 บาท	13	8.7
8,001 – 9,000 บาท	7	4.7
9,000 บาทขึ้นไป	34	22.7
รวม	150	100.0

โดยรายจ่ายส่วนใหญ่มาจากการซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาคือ ค่าสาธารณูปโภค จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 มีค่าซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 ค่าขนส่ง จำนวน 32 คน เป็นร้อยละ 10.7 ค่าแรงงาน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 รายจ่ายอื่น ๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และค่าเช่า จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 แสดงไว้ในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 รายการค่าใช้จ่ายของธุรกิจ

รายการเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ	131	43.8
ค่าสาธารณูปโภค	76	25.4
ค่าซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์	27	9.0
ค่าขนส่ง	32	10.7
ค่าแรง	29	9.7
ค่าเช่า	1	0.3
รายการอื่น ๆ	3	1.0

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างรายได้กับรายจ่ายของผู้ประกอบการ ซึ่งจากผลวิเคราะห์ออกมา แสดงให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการมีรายได้กับรายจ่ายเท่า ๆ กัน จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาคือ ผู้ประกอบการที่มีรายจ่ายมากกว่ารายได้ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 และผู้ประกอบการที่มีรายได้มากกว่ารายจ่าย จำนวน 39 คน อยู่ที่ร้อยละ 26.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายของธุรกิจ

การเปรียบเทียบ	จำนวน	ร้อยละ
รายจ่ายมากกว่ารายได้	53	35.0
รายได้มากกว่ารายจ่าย	39	26.0
รายได้และรายจ่ายเท่า ๆ กัน	58	39.0
รวม	150	100.0

ตารางที่ 22 แสดงให้เห็นถึงการออมเงินของผู้ประกอบการ ซึ่งผลวิจัยได้วิเคราะห์ออกมา แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการออมเงินเพื่อเก็บไว้ในยามฉุกเฉินของธุรกิจมากที่สุด จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 และ ผู้ประกอบการที่ไม่มีการออมเงินอยู่ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0

ตารางที่ 22 การออมเงินในธุรกิจ

การออม	จำนวน	ร้อยละ
มีการออม	102	68.0

ไม่มีการออม	48	32.0
รวม	150	100.0

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นถึงการวางแผนและการพยากรณ์ในธุรกิจ ซึ่งผลวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมีการพยากรณ์และการวางแผนของธุรกิจแบบระยะยาวมากที่สุด จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 74.0 และมีการพยากรณ์และการวางแผนของธุรกิจแบบระยะสั้น จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจถือเป็นความเสี่ยงของผู้ประกอบการมากที่สุด จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมาคือ ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 24

ตารางที่ 23 การพยากรณ์และการวางแผนของธุรกิจในอนาคต

การพยากรณ์ / การวางแผน	จำนวน	ร้อยละ
มีการพยากรณ์ / การวางแผน แบบระยะสั้น	39	26.0
มีการพยากรณ์ / การวางแผน แบบระยะยาว	111	74.0
รวม	150	100.0

ตารางที่ 24 ความเสี่ยงของธุรกิจ

ความเสี่ยง	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ	138	69.0
การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม	37	18.5
การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง	18	9.0
การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี	7	3.5

การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ธรรมชาติในชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการตั้งสมมติฐาน
ไว้ 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การวางแผนการปฏิบัติงานไว้
ล่วงหน้า
2. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การออมเงินไว้ในยามฉุกเฉิน
3. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การพยากรณ์และการวางแผน
ธุรกิจ

การศึกษาค้นคว้านี้ได้ทำการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis testing) ข้างต้น โดยใช้สถิติ
Chi-square (X^2) และผลการทดสอบสมมติฐานได้แสดงไว้ในตารางที่ 25 พบว่า การศึกษาค้นคว้า
ยอมรับสมมติฐานข้างต้นที่ตั้งไว้ ว่า

1. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การวางแผนการปฏิบัติงานไว้
ล่วงหน้า เนื่องจากค่า Pearson Chi-square มีค่าเท่ากับ 9.2 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ
ความเชื่อมั่น 95% (sig. = 0.2)
2. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การออมเงินไว้ในยามฉุกเฉิน
เนื่องจากค่า Pearson Chi-square มีค่าเท่ากับ 10.8 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความ
เชื่อมั่น 95% (sig. = 0.2)
3. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ อินทรีย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การพยากรณ์และการ
วางแผนธุรกิจ เนื่องจากค่า Pearson Chi-square มีค่าเท่ากับ 9.2 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ
ระดับความเชื่อมั่น 95% (sig. = 0.2)

ตารางที่ 25 การทดสอบสมมติฐาน

ค่าสถิติ	แผนการปฏิบัติงาน	การออม	การพยากรณ์
Pearson Chi-square	9.2	10.8	9.2
df.	7	7	7
sig.	0.2	0.2	0.2

หมายเหตุ ค่า df. และ sig. คือ ค่า degree of freedom และค่านัยสำคัญทางสถิติ

การสร้างผู้ประกอบการที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งและสร้างผู้ประกอบการใหม่

ในส่วนนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์ อบรมและจัดทำประชุมกลุ่ม (Focus group) โดยในขั้นแรก ได้ใช้กลุ่มเป้าหมายจากจำนวนผู้ประกอบการที่ได้ทำการเก็บข้อมูลมาสังเคราะห์ให้เหลือจำนวน 33 คน โดยได้กระจายข่าวให้ผู้สนใจในการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับทีมผู้วิจัย ด้วยวิธีการประสานงานไปยังผู้นำของแต่ละหมู่บ้านให้ทำการคัดเลือกและผู้สนใจ หมู่บ้านละ 5 คน โดยผู้ประกอบการกลุ่มเป้าหมายและได้มีผู้ให้ความสนใจจำนวนมาก แต่เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ความเป็นไปได้เบื้องต้น ทีมผู้วิจัยได้สรุปผู้ที่มีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการและต้องการเปลี่ยนหรือขยายไปทำกิจการใหม่ให้เข้าร่วมอบรมกับทีมผู้วิจัยเป็นจำนวน 43 คน โดย ทีมผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลจากการทำวิจัย เป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย ด้านการวิเคราะห์ทุนส่วนตัวในการประกอบการ และสังเคราะห์โครงการธุรกิจของกลุ่มเป้าหมาย การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการจัดตั้งธุรกิจและการดำเนินการธุรกิจเบื้องต้น

จากการจัดประชุมกลุ่มแต่ละหมู่บ้านกลุ่มเป้าหมายได้ทำการคัดเลือกแกนนำชุมชน 8 หมู่บ้าน และคณะกรรมการบริหารแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบล ผลจากการคัดเลือกเป็นดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านปางบงมีแกนนำจำนวน 10 คน หมู่ที่ 2 บ้านน้ำโค้งจำนวน 10 คน หมู่ที่ 3 บ้านป่าป่าน จำนวน 10 คน หมู่ที่ 4 บ้านแม่ตอน 8 คน หมู่ที่ 5 บ้านพงษ์ทองจำนวน 9 คน หมู่ที่ 6 บ้านดงจำนวน 11 คนหมู่ที่ 7 บ้านปางไฮจำนวน 9 คน และหมู่ที่ 8 บ้านกำแพงหินจำนวน 10 คน

จากการสัมภาษณ์แกนนำชุมชนพบว่าแกนนำชุมชนทั้ง 8 หมู่บ้านเป็นผู้ประกอบการ และมีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ มาวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบการสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในชุมชนพบว่ามีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ประกอบการในด้านเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	12	36.4
หญิง	21	63.6
รวม	33	100.0

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 ที่เหลือเป็นเพศชายจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 26 และตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 รองลงมาอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 และน้อยที่สุดเป็น ช่วงอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ประกอบการในด้านอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 – 30 ปี	4	12.1
31 – 40 ปี	10	30.3
41 – 50 ปี	8	24.2
51 – 60 ปี	6	18.2
61 ปีขึ้นไป	5	15.2
รวม	33	100.0

การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการบริหารการเงิน

หลังจากการวิเคราะห์เบื้องต้น ทีมผู้วิจัยได้ใช้วิธีการให้ความรู้เบื้องต้นในด้านที่เกี่ยวกับการบริการการเงินของธุรกิจ ในโครงการที่เหมาะสมหลังจากที่กลุ่มเป้าหมายได้ทำการประเมินโดยใช้วิธีการประเมินดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทีมผู้วิจัยได้ให้ความรู้ในด้านการบริหารการเงิน ดังเนื้อหา ดังนี้

ความรู้ด้านต้นทุน

ทีมผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ให้แนวคิดและความรู้ในด้านต้นทุนของธุรกิจ ดังนี้ ในด้านสินค้าและบริการที่จะนำเสนอแก่ลูกค้าทราบว่าจะอะไรเป็นต้นทุนบ้าง ซึ่งต้นทุนสามารถแบ่งออกเป็นต้นทุนผันแปร ซึ่งหมายถึง ต้นทุนที่เปลี่ยนแปลงทั้งจำนวนในทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของระดับกิจกรรม กิจกรรมอาจเป็นจำนวนสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิต จำนวนสินค้าสำเร็จรูปที่ขาย จำนวนกิโลเมตรที่ขับขี่ จำนวนชั่วโมงที่ทำงาน ตัวอย่างที่ดีของต้นทุนผันแปร คือ ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง โดยรวมที่ใช้ในการผลิตแต่ละงวดผันแปรไปตามจำนวนสินค้าที่ผลิต และต้นทุนคงที่ คือ ไม่ว่าระดับกิจกรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรซึ่งไม่เหมือนกับต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่ไม่ถูกกระทบหรือผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรม ดังนั้น ไม่ว่าระดับกิจกรรมที่ทำมากหรือน้อย ต้นทุนคงที่รวมจะไม่มีเปลี่ยนแปลงเลย ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยทั่วไปเวลาที่พูดว่าต้นทุนคงที่ จะหมายถึง คงที่ในช่วงใดช่วงหนึ่งเท่านั้น ตัวอย่างต้นทุนคงที่ คือ ค่าเสื่อมราคาคิดตามเส้นตรง ค่าเบี้ยประกัน ค่าภาษีโรงเรือน เงินเดือนพนักงาน เงินเดือนฝ่ายบริหารและค่าโฆษณา

ข้อมูลต้นทุนที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจจะต้องมีลักษณะดังนี้

1. ต้นทุนหรือผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต กล่าวคือ เป็นต้นทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้กระทบกระเทือนต่อต้นทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในการประมาณการต้นทุนในอนาคตเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เนื่องจากจะต้องพิจารณาจากต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต

2. ต้นทุนหรือผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นจะต้องแตกต่างกันระหว่างทางเลือก ลักษณะของต้นทุนลักษณะนี้จะเป็นต้นทุนที่ไม่เหมือนกันหรือไม่เท่ากัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างทางเลือก

การทราบถึงต้นทุนต่าง ๆ ของสินค้าและบริการจะทำให้ผู้ประกอบการได้ถึงต้นทุนของสินค้าและบริการของตน เพื่อในขั้นต่อไปจะทำการกำหนดราคาของสินค้าและบริการที่สามารถทำให้ผู้ประกอบการมีกำไรอยู่รอดได้ อัตรากำไรจากการดำเนินงานมีมากพอสมควรแก่การลงทุน ธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่จะต้องมีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Competitive advantage) เหนือกว่าคู่แข่งที่มีอยู่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ต้นทุนในการดำเนินงาน

รายการ	จำนวน	หมายเหตุ
(1) ยอดขายรวมตลอดปี (บาท)	บาท	รายละเอียดต้นทุนและค่าใช้จ่ายผันแปร
(2) ต้นทุนและค่าใช้จ่ายผันแปรรวม	บาท	
(3) ต้นทุนและค่าใช้จ่ายคงที่รวม	บาท	
(4) กำไรส่วนเกิน = (1) - (2)	บาท	
(5) อัตราส่วนกำไรส่วนเกิน = (4) / (1)		รายละเอียดต้นทุนคงที่และค่าใช้จ่ายคงที่
(6) จุดคุ้มทุน (ยอดขายคุ้มทุนต่อปี) = (3) / (5)	บาท	
(7) กำไรก่อนภาษีที่ต้องการ	บาท	
(8) เป้าหมายของยอดขาย = (7 + 3) / (5)	บาท	

การจัดหางบการเงินอย่างง่าย

ให้แนวคิดการทำงานทางการเงินอย่างง่ายสำหรับผู้ประกอบ เนื่องจากผลการวิจัยในตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบส่วนใหญ่ไม่มีการจัดบันทึกรายงานต่าง ๆ จึงทำให้ทีมผู้วิจัยต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เพื่อที่จะทำให้ผู้ประกอบเห็นถึงความสำคัญของการจัดบันทึกรายการต่าง ๆ ทางการเงิน และสามารถจัดหางบการเงินที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจได้ ซึ่งบ

การเงินที่สำคัญประกอบด้วย งบกำไรขาดทุน และงบดุล จากการสำรวจผู้ประกอบการจำนวน 33 ราย พบว่า สามารถแบ่งการดำเนินธุรกิจออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพาณิชย์กรรม และกลุ่มบริการ ซึ่งในการจัดทำงบกำไรขาดทุนจะต้องแบ่งออกเป็น 2 ประเภทตามกลุ่มของการดำเนินธุรกิจ แต่ในส่วนของงบดุลทั้ง 2 กลุ่มธุรกิจสามารถใช้เหมือนกันได้

งบกำไรขาดทุน (Profit and loss statement/Income statement) หมายถึง งบที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีที่กำหนดแต่จะต้องไม่เกิน 1 ปี เพื่อวัดผลการดำเนินงานของธุรกิจว่ามีรายได้และค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลานั้นเท่าใด และเมื่อนำรายได้ (Income) หักด้วยค่าใช้จ่าย (Expenses) แล้ว จะเป็นกำไรสุทธิ (Net income หรือ Net profit) หรือขาดทุนสุทธิ (Net loss)

งบกำไรขาดทุน คือ งบการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับรอบระยะเวลาหนึ่ง อาจเป็น 3 เดือน หรือ 6 เดือน ประกอบด้วย

รายได้ หมายถึง สินทรัพย์ที่กิจการได้รับมาจากการประกอบกิจกรรม

ค่าใช้จ่าย หมายถึง มูลค่าต้นทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดจากการขายสินค้า

กำไรสุทธิ หมายถึง ส่วนของรายได้ที่เกินกว่าต้นทุนขาย

ขาดทุนสุทธิ หมายถึง ส่วนของรายได้ที่ต่ำกว่าต้นทุนขาย

ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{รายได้} - \text{ค่าใช้จ่าย} = \text{กำไร (ขาดทุน) สุทธิ}$$

งบกำไรขาดทุน (สำหรับธุรกิจพาณิชย์กรรม)

ชื่อธุรกิจ

ประมาณการงบกำไรขาดทุน

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ ... ธันวาคม 25.....

รายได้ :

ยอดขายสินค้า (สุทธิ)

หัก ต้นทุนสินค้าขาย

กำไรขั้นต้น

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน :

ค่าใช้จ่ายทางการตลาด

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ค่าเสื่อมราคา - (แผนองค์กรและการจัดการ)

ค่าใช้จ่ายก่อนดำเนินงานตัดบัญชี

รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

กำไรจากการดำเนินงาน

บวก รายได้อื่น

รวมกำไรก่อนหักดอกเบี้ย

หัก ดอกเบี้ยจ่าย

กำไรก่อนหักภาษีเงินได้

หัก ภาษีเงินได้นิติบุคคล/บุคคลธรรมดา

กำไรสุทธิ

รายละเอียดการคำนวณต้นทุนสินค้าขาย สำหรับธุรกิจพาณิชย์กรรม

สินค้าคงเหลือต้นงวด

บวก ซื้อสินค้า

ค่าขนส่งเข้า

หัก ส่งคืนและส่วนลดรับ

ต้นทุนสินค้าที่มีไว้ขาย

หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด

ต้นทุนสินค้าขาย

งบกำไรขาดทุน (สำหรับธุรกิจบริการ)

ชื่อธุรกิจ

ประมาณการงบกำไรขาดทุน

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ ... ธันวาคม 25.....

รายได้ :

รายได้จากค่าบริการ (สุทธิ)

หัก ต้นทุนบริการ

กำไรขั้นต้น

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน :

ค่าใช้จ่ายทางการตลาด

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ค่าเสื่อมราคา – (แผนองค์การและการจัดการ)	
ค่าใช้จ่ายก่อนดำเนินงานตัดบัญชี	
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
กำไรจากการดำเนินงาน	
บวก รายได้อื่น	
รวมกำไรก่อนหักดอกเบี้ย	
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	
กำไรก่อนหักภาษีเงินได้	
หัก ภาษีเงินได้นิติบุคคล/บุคคลธรรมดา	
กำไรสุทธิ	

การคำนวณต้นทุนค่าบริการ

แรงงานการให้บริการ	
พลังงานการให้บริการ	
วัสดุสิ้นเปลืองการบริการ	
ค่าใช้จ่ายอื่นในการให้บริการ	
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ที่ให้บริการ	
รวมต้นทุนบริการ	

งบดุล (Balance sheet) หมายถึง รายงานทางการเงินที่แสดงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง โดยแสดงสินทรัพย์ที่กิจการเป็นเจ้าของ แสดงหนี้สินที่กิจการต้องจ่ายชำระคืน และแสดงส่วนของเจ้าของที่กิจการเป็นเจ้าของ รวมทั้งส่วนที่เจ้าของนำมาลงทุน ซึ่งรายงานในงบดุลประกอบด้วย

1. สินทรัพย์ (Assets) หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ เป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 สินทรัพย์หมุนเวียน (Current assets) หมายถึง สินทรัพย์ที่กิจการมีไว้ใน การหมุนเวียนของเงินทุนปกติ สินทรัพย์จะจัดเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนเมื่อ

- สินทรัพย์นั้นเป็นเงินสดซึ่งไม่มีข้อจำกัดในการใช้
- กิจการมีวัตถุประสงค์หลักที่จะถือสินทรัพย์ไว้เพื่อการค้า หรือถือไว้ในระยะสั้น

- กิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น

ตัวอย่างรายการของสินทรัพย์หมุนเวียน ได้แก่ เงินสด เงินลงทุนระยะสั้น (เช่น หุ้นสามัญ, หุ้นบุริมสิทธิ), ลูกหนี้การค้า, สินค้าคงเหลือ, ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า, ตัวเงินรับ เป็นต้น

1.2 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non-current assets) หรือสินทรัพย์ถาวร (Fixed assets) เป็นทรัพยากรที่กิจการมีไว้ในครอบครองที่มีอายุให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจนานกว่า 1 รอบระยะเวลาการดำเนินงาน โดยแบ่งเป็นประเภทได้ คือ สินทรัพย์ที่มีตัวตน (Tangible assets) และสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน (Intangible assets)

ตัวอย่างรายการของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ได้แก่ เงินลงทุนระยะยาว, ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์, สินทรัพย์ไม่มีตัวตน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในตารางที่ 20 ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ลงทุนในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการดำเนินธุรกิจ

2. หนี้สิน (Liability) หมายถึง เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการโดยจะเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งจะทำให้กิจการเสียทรัพย์สินในอนาคต โดยการจ่ายคืนภาระผูกพันนั้น รายการหนี้สินต้องมีลักษณะดังนี้

- เป็นภาระผูกพันในปัจจุบัน
- เป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต
- คาดว่าจะสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต

หนี้สินสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 หนี้สินหมุนเวียน (Current liability) หมายถึง หนี้สินที่จะถึงกำหนดชำระภายใน 12 เดือนนับจากวันที่ในงบดุล นอกจากนี้ยังรวมถึงหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี

ตัวอย่างของรายการที่จัดเป็นหนี้สินหมุนเวียน ได้แก่ เงินกู้ยืมจากธนาคารและเงินกู้ยืมอื่น, ส่วนของหนี้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี, เจ้าหนี้การค้า และเจ้าหนี้อื่น, ภาษี และค่าใช้จ่ายค้างจ่าย, เงินปันผลค้างจ่าย, รายได้รอการตัดบัญชี, เงินรับล่วงหน้าจากลูกค้า, หนี้สินโดยประมาณ

2.2 หนี้สินไม่หมุนเวียน (Non-current liability) เป็นหนี้สินที่ไม่สามารถจัดอยู่ในประเภทของหนี้สินหมุนเวียนได้ และยังรวมถึงหนี้สินที่ไม่ถึงกำหนดชำระภายใน 12 เดือนนับจากวันที่ในงบดุล

ตัวอย่างของรายการที่จัดเป็นหนี้สินไม่หมุนเวียน ได้แก่ หนี้กู้ยืม, ตัวเงินจ่าย, ภาษีเงินได้รอ, การตัดบัญชี, หนี้สินตามสัญญาเช่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในตารางที่ 10 และตารางที่ 11 ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่กู้ยืมเงินมาลงทุนในการดำเนินธุรกิจ และแหล่งเงินทุนที่สำคัญของผู้ประกอบการ คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หนี้สินไม่หมุนเวียนโดยทั่วไปจะเกิดได้ 3 รูปแบบ

1. การเกิดหนี้สินไม่หมุนเวียนจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ
2. การเกิดหนี้สินไม่หมุนเวียนจากการจัดหาเงิน
3. การเกิดหนี้สินไม่หมุนเวียนที่เหตุการณ์ดังกล่าวอาจมีโอกาสดังกล่าวเกิดหรือไม่เกิดก็ได้ (โดยขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ในอนาคต)

3. ส่วนของเจ้าของ (Stockholder's Equity) หมายถึง ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการหลักจากหักหนี้สินทั้งสิ้นออกแล้ว การแสดงรายละเอียดจะขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจในหัวข้อของการนำเสนองบดุล เช่น ทุน เงินถอน ทุนเรือนหุ้น กำไรสะสม เป็นต้น

งบดุล

ชื่อโครงการ/ธุรกิจ

ประมาณการ งบดุล (งบแสดงฐานะการเงิน)

ณ วันที่ ... ธันวาคม 25.....

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและเงินฝากธนาคาร

ลูกหนี้การค้า

สินค้าสำเร็จรูป

งานระหว่างทำ

วัตถุดิบ

วัสดุสิ้นเปลือง

รวมสินทรัพย์หมุนเวียน

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ที่ดิน

อาคาร

เครื่องจักร/อุปกรณ์

ยานพาหนะ

เครื่องใช้สำนักงาน

หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม

รวมสินทรัพย์ถาวร

สินทรัพย์อื่น

รายการในการเตรียมการรอดัตบัณชี

สิทธิการใช้สินทรัพย์

รวมสินทรัพย์อื่น

รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น

หนี้สินและส่วนของเจ้าของหนี้สิน

เจ้าหนี้การค้า

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

เงินกู้

รวมหนี้สิน

ส่วนของเจ้าของ

ทุน-นาย.....

บวก กำไรสุทธิประจำปี

รวมส่วนของเจ้าของ

รวมหนี้สินและส่วนของเจ้าของ

การออมเงินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ทีมผู้วิจัยให้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการออมเพื่อให้ผู้ประกอบการรวมถึงชาวบ้านในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีภูมิคุ้มกันตามแนวพระราชดำริ ดังนี้

1. ให้ทุกคน ทุกชุมชนดำเนินชีวิตไปในทางสายกลาง ซึ่งเป็นแนวทางที่ปราชญ์ทั้งหลาย เขา สอนกันมานาน เช่น พระพุทธเจ้าก็สอนเรื่องนี้ที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทาหรือมัชฌิมนธรรม คือ มรรค 8 มีสัมมาทิฐิ คือ ความเห็นถูกเห็นชอบ เป็นต้น
2. หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ พอดี ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ผลกระทบทั้งจากภายนอกและภายใน
3. เป้าประสงค์ คือ ให้เกิดความสมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากภายนอกได้เป็นอย่างดี
4. เงื่อนไข โดย

4.1 จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม

4.2 ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนมีความเพียร มีสติ และความรอบคอบ

4.3 จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน

ซึ่งการออมมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการออมเงินและออมทรัพยากรอื่น ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ เช่น การปลูกพืชผัก เพื่อบริโภคเพื่อแจกจ่ายแก่เพื่อนบ้าน หรือเพื่อจำหน่ายให้ได้เงินมา เพื่อนำไปแลกกับปัจจัยด้านอื่น เช่น ยารักษาโรค เพื่ออยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ คือ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภค และเงินเป็นตัวกลางของการแลกเปลี่ยน หรือซื้อขายปัจจัยทั้งหลาย จึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีพสูงมาก ดังนั้น เมื่อได้มากก็ต้องรู้จักประหยัดรู้จักออม เพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งของปัจจัยในการดำรงชีพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในตารางที่ 22 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการออมเงิน

2. ด้านสังคม ในกระบวนการออม ถ้ารวมกลุ่มการออมตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ถึงจังหวัด ที่ปฏิบัติกันอยู่ขณะนี้ เห็นได้ชัดว่า มีผลดีด้านสังคม คือ เป็นกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ให้คนคิดถึงกัน เอื้ออาทรต่อกัน หรือรักกันมากขึ้น อย่างกรณีการออมสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เป็นเครื่องมือให้คนที่เป้นสมาชิกคิด เอื้ออาทรต่อเพื่อนสมาชิก และได้มีส่วนช่วยซึ่งกันและกัน ถ้าได้ปฏิบัติกันก็จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว และชุมชนได้ทางหนึ่ง

3. ด้านวัฒนธรรม กิจกรรมที่คนส่วนใหญ่ถือปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย มีสาระทั้งที่เป็นความรู้ ความคิด การปฏิบัติที่มีแบบแผนแน่นอน และทำอย่างต่อเนื่อง และให้ผลเป็นความดีแก่ผู้ปฏิบัติ เราจัดว่าเป็นวัฒนธรรม พฤติกรรมการออม กิจกรรมการออม ผลการออมมีลักษณะเช่นว่านี้ จึงจัดว่าเป็นวัฒนธรรมสำคัญของชุมชนได้อย่างหนึ่ง ถ้าได้ปฏิบัติกันอย่างจริงจังตลอดไป เพราะสาระสำคัญของการออม นั้นมีองค์ประกอบของความเป็นวัฒนธรรมครบถ้วน คือ มีทั้งองค์ความรู้ วิธีปฏิบัติ และผลการปฏิบัติที่ชัดเจน ให้ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติได้ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกาย ด้านสังคม ด้านใจ และด้านจิตวิญญาณ

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อม ดิน น้ำ ป่า เขา สัตว์ พืชที่เราได้เห็น อยู่รอบ ๆ ตัวเรา บ้านเรา ชุมชนเรา คือ ชีวิตเรา เพราะว่า เราต้องอาศัยดิน น้ำ ป่า เขา พืช สัตว์เหล่านั้น จึงมีชีวิตอยู่ได้ ดินหุด น้ำแห้ง ฝนแล้ง ป่าถูกเผา ภูเขาพัง สัตว์ล้มตายด้วยโรคบางชนิด ภาวะเช่นนี้ คือ

สัญญาณเดือนภัย เมื่อกล่าวถึงการออมทรัพย์สินหรือทรัพยากรธรรมชาติ จึงเป็นเรื่องใหญ่ยิ่งเท่ากับออมชีวิต

ในการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการบริหารการเงิน ทีมผู้วิจัยยังสอดแทรกหลักการทำบัญชีครัวเรือนให้แก่ชาวบ้านรวมถึงผู้ประกอบการอีกด้วย การทำบัญชีเป็นกิจกรรมเรียนรู้อย่างหนึ่ง การทำบัญชี จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การศึกษา การฝึกตน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติพัฒนาความรู้ ความคิด และการปฏิบัติที่ถูกต้อง ก่อความเจริญทั้งในด้านอาชีพหรือเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ได้

การทำบัญชี คือ การจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขปัจจัยในการดำรงชีวิตของเรา ในครอบครัวของเรา ชุมชนของเรา และประเทศของเรา ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกจะเป็นตัวบ่งชี้อดีต ปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสามารถนำข้อมูลอดีตมาบอกปัจจุบันและอนาคตได้ ข้อมูลที่ได้ที่บันทึกไว้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว

บัญชีครัวเรือน มิได้หมายถึง การทำบัญชีหรือบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันเท่านั้น แต่อาจหมายถึงการบันทึกข้อมูลด้านอื่น ๆ ในชีวิต เช่น บัญชีทรัพย์สิน พันธุ์พืช พันธุ์ไม้ ในบ้านเราในชุมชนเรา บัญชีความรู้ความคิดของเรา บัญชีผู้ทรงคุณ ผู้รู้ในชุมชนเรา บัญชีเด็กและเยาวชนของเรา บัญชีภูมิปัญญาต่าง ๆ ของเรา เป็นต้น หมายความว่า สิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตของเรา เราจดบันทึกได้ทุกเรื่อง

การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันของครัวเรือน และสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ดังนั้นการทำบัญชีครัวเรือนมีความสำคัญดังนี้

1. ทำให้ตนเองและครอบครัวทราบถึงยอดรายรับ รายจ่าย หนี้สิน และเงินคงเหลือในแต่ละวัน

รายรับ หรือ รายได้ คือ เงินหรือสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าได้ ที่ได้รับการประกอบอาชีพหรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการให้ผู้อื่นใช้สินทรัพย์ หรือผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายได้จากค่าจ้างแรงงาน เงินเดือน ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากธนาคาร หรือ จากเงินให้กู้ยืม รายได้จากการขายสินค้าหรือบริการ เป็นต้น

รายจ่าย หรือ ค่าใช้จ่าย คือ เงินหรือสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าได้ ที่จ่ายออกไปเพื่อให้ได้สิ่งตอบแทนกลับมา สิ่งตอบแทนอาจเป็นสินค้าหรือบริการ เช่น ค่าอาหาร ค่าน้ำค่าไฟฟ้า (ค่าสาธารณูปโภค) ค่าน้ำมัน ค่าหนังสือตำรา เป็นต้น หรือรายจ่ายอาจไม่ได้รับสิ่งตอบแทนคือสินค้าหรือบริการก็ได้ เช่น เงินบริจาคเพื่อการกุศล เงินทำบุญทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เป็นต้น

หนี้สิน คือ ภาระผูกพันที่ต้องชดใช้คืนในอนาคต การชดใช้อาจจ่ายเป็นเงินหรือของมีค่าที่ครอบครัวหรือตนเองมีอยู่ หนี้สินเป็น เงินหรือสิ่งของที่มีค่าที่ครอบครัวหรือตนเองได้รับมาจาก

บุคคลหรือแหล่งเงินภายนอก เช่น การกู้ยืมเงินจากเพื่อนบ้าน การกู้ยืมเงินจากกองทุนต่าง ๆ การซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ การซื้อสินทรัพย์เป็นเงินผ่อนชำระ หรือการเช่าซื้อ เป็นต้น

เงินคงเหลือ คือ เงินหรือทรัพย์สินที่วัดมูลค่าได้ หลังจากนำรายรับลบด้วยรายจ่ายแล้ว ปรากฏรายรับมากกว่ารายจ่ายจะทำให้มีเงินคงเหลือ หรือในหลักทางบัญชีเรียกว่ากำไร แต่หากหลังจากนำรายรับลบด้วยรายจ่ายแล้วปรากฏว่ารายจ่ายมากกว่ารายรับจะทำให้เงินคงเหลือติดลบ หรือทางบัญชีเรียกว่าขาดทุน ซึ่งผลการวิจัยในตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีรายได้พอ ๆ กับค่าใช้จ่าย ซึ่งถือว่าไม่มีกำไรและขาดทุน

2. นำข้อมูลการใช้จ่ายเงินภายในครัวเรือนมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน โดยพิจารณาแต่ละรายการในแต่ละวันมีรายจ่ายใดที่มีความสำคัญมาก และรายจ่ายใดไม่จำเป็นให้ตัดออก เพื่อให้การใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมีพอใช้และเหลือเก็บเพื่อการออมทรัพย์สำหรับใช้จ่ายสิ่งที่จำเป็นในอนาคต บัญชีครัวเรือนถือเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลัก 3 ข้อคือ การพอประมาณ ถ้ารู้รายรับรายจ่าย ก็จะใช้แบบพอประมาณ แต่มีเหตุผลรู้ว่ารายจ่ายใดจำเป็นไม่จำเป็น และเมื่อเหลือจากใช้จ่ายก็เก็บออม นั่นคือภูมิคุ้มกัน ที่เอาไวคุ้มกันครัวเรือน

การวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมระหว่างรายรับและรายจ่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในตารางที่ 15 ที่พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการเงินในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ธุรกิจต้องมีรายรับมากกว่ารายจ่าย หากพบว่ารายรับน้อยกว่ารายจ่าย อาจทำให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องในธุรกิจ จึงต้องหาแนวทางนำเงินมาใช้จ่ายให้เพียงพอ โดยอาจต้องกู้ยืมเงินมาใช้จ่าย ซึ่งผลการวิจัยในตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้ประกอบการขาดสภาพคล่อง ผู้ประกอบการมีวิธีแก้ไขปัญหานี้โดยการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน อย่างไรก็ตามการกู้ยืมเงินไม่ใช่แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เพียงแต่ช่วยให้การใช้จ่ายมีสภาพคล่องชั่วคราวเท่านั้น และในระยะยาวยังส่งผลให้ครอบครัวมีภาระหนี้สินจำนวนมาทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ซึ่งจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามระยะเวลาที่ยาวนานในการกู้ยืมเงิน สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดสภาพคล่องในการใช้จ่ายเงินหรือปัญหารายรับไม่เพียงพอกับรายจ่ายนั้นมีแนวทางดังนี้

1. การตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก เพื่อลดภาระการจ่ายเงินออกจากครอบครัว เช่น รายจ่ายเกี่ยวกับการพนัน ของมีเนมา รายจ่ายฟุ่มเฟือย จะเป็นการสร้างนิสัยมิให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

2. การลดรายจ่ายที่จำเป็นลง เพื่อสร้างนิสัยการประหยัด อุดหนุน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างคุ้มค่า เช่น การปลูกผัก ผลไม้ไว้รับประทานเอง เพื่อช่วยลดค่าอาหาร และค่าเดินทางไปตลาด อีกทั้งทำให้สุขภาพดีอีกด้วย ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงแล้วหันมาออกกำลังกายโดยการปั่นจักรยานหรือการเดิน การวางแผนการขับรถจักรยานยนต์ หรือรถยนต์ เป็นต้น

3. การเพิ่มรายรับ หารายได้เสริมนอกเวลาทำงานปกติ เช่น การใช้เวลาว่างรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า การขายอาหารหลังเลิกงาน การปลูกผัก หรือเลี้ยงสัตว์ไว้ขาย เป็นต้น

4. การทำความเข้าใจกันภายในครอบครัวเพื่อให้ทุกคนร่วมมือกันประหยัด รู้จักอดออม การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ลด ละ เลิก รายจ่ายหรือสิ่งที่ไม่จำเป็น และช่วยกันสร้างรายรับให้เพียงพอเหมาะสมกับเศรษฐกิจปัจจุบัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนำ

การวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้นำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งการนำเสนอตามวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาศักยภาพของชาวบ้านในการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน และพัฒนารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้บุคลากรในชุมชนได้พัฒนาศักยภาพ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งทางการเงินแก่ชุมชน โดยผ่านการอบรมด้านการประกอบการ การจัดการธุรกิจขนาดย่อม และการบริหารการเงิน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 150 ราย และได้ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเป็นไปได้ มีอยู่ 6 หมู่บ้าน ในตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ สำหรับหมู่ที่ 1 คือ น้ำตกห้วยแก้ว (เส้นทางศึกษาธรรมชาติ, สัตว์ป่า, ชมทิวทัศน์, ค้างแรม) หมู่ที่ 3 และ 5 คือ ม่อนฤๅษี (ป่าสมุนไพร, ศึกษาธรรมชาติ, สัตว์ป่า, ชมทิวทัศน์) หมายเหตุ รวมจุดท่องเที่ยวดอยกิ่วลม และเส้นทางชมดอกพญาเสือโคร่งที่อยู่บนเส้นทาง หมู่ที่ 4 และ 8 คือ ภูลังกา (เส้นทางศึกษาธรรมชาติ, สัตว์ป่า, ชมธรรมชาติ, ค้างแรม) หมู่ที่ 6 คือ น้ำตกเทพเสด็จ (เส้นทางศึกษาธรรมชาติระยะสั้น, ชมทิวทัศน์) และสำหรับการวิเคราะห์ SWOT สำหรับปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน พบว่า ทุกหมู่บ้านมีจุดอ่อนในด้านบริหารจัดการ และด้านกลยุทธ์ทางการเงิน แต่มีจุดแข็งในด้านกลยุทธ์ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และด้านสถานะแวดล้อมธรรมชาติ/ความสมบูรณ์ของชุมชน ส่วนปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก พบว่า ทุกหมู่บ้านมีโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง/กฎหมาย สังคม/วัฒนธรรม และอุปสรรค คือ เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละหมู่บ้าน

สำหรับด้านบริหารการเงิน พบว่า ผู้ประกอบการในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 150 ราย พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ปลูกกาแฟ ซึ่งสืบทอดธุรกิจจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งได้ดำเนินธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียวและดำเนินธุรกิจมาแล้วมากกว่า 6 ปี โดยแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากแหล่งภายนอก (โดยการกู้) ซึ่งคือ การกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

เมือง และใช้เงินทุนเริ่มแรกในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 20,001 บาท โดยการดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างคนงาน/ลูกจ้าง แต่หากมีการจ้างคนงาน/ลูกจ้าง จะทำการจ้างเป็นการชั่วคราวประมาณ 1 – 5 คน โดยการจ้างจะมีการจ่ายค่าแรงระหว่าง 150 – 200 บาทต่อคน ในการดำเนินธุรกิจจะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 – 6,000 บาท แต่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท โดยมีรายการค่าใช้จ่ายที่สำคัญ คือ ค่าใช้จ่ายการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์

ผู้ประกอบการในพื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า และหากมีปัญหาการขาดเงินสดในการดำเนินธุรกิจจะทำการกู้เงินจากสถาบันการเงิน อีกทั้งยังมีการบันทึกรายรับ/รายจ่าย ซึ่งจากการบันทึกการทางการเงิน (รายรับ/รายจ่าย) ในอดีต พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการมีรายรับและรายจ่ายพอ ๆ กัน แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการยังมีการออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน และมีการพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจในระยะยาว

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตำบลเทพเสด็จสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ได้ จึงทำให้เกิดการจัดตั้งธุรกิจเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่ผู้ประกอบการในพื้นที่มีอาชีพปลูกกาแฟมากที่สุด ซึ่งเป็นกาแฟพันธุ์อาราบิก้า เนื่องจากว่า ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นพื้นที่เนินเขาสูง จึงทำให้ได้เปรียบในการเรื่องของอากาศ และกาแฟพันธุ์อาราบิก้าจะปลูกได้ดีต้องมีพื้นที่และอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปลูก นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีการปลูกชา / เมี่ยงเป็นอาชีพรอง ซึ่งปลูกควบคู่ไปกับการปลูกกาแฟ นอกจากนี้ยังมีอาชีพอื่นเสริมขึ้นมา เช่น ร้านค้า, ร้านขายของชำ, ร้านอาหาร, ร้านกาแฟสด และผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป และไม่มีหุ้นส่วนธุรกิจ หรือกล่าวได้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีดำเนินธุรกิจแบบเจ้าคนเดียว ซึ่งเป็นการดำเนินการแค่บุคคลเดียว เพราะเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ๆ เช่น การปลูกกาแฟ ปลูกชา การเลี้ยงผึ้ง ร้านค้า ร้านขายของชำ โดยผู้ประกอบการดำเนินงานเองทั้งหมด เริ่มตั้งแต่การนำเงินมาลงทุน ตลอดจนเป็นผู้รับผิดชอบในธุรกิจนั้นทั้งหมด แม้กระทั่งหนี้สิน หรือการขาดทุน จนกระทั่งการเลิกกิจการสามารถทำได้โดยง่าย เพราะไม่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ สาเหตุหลักในการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการในพื้นที่คือ ได้มาจากการสืบทอดมาจากรุ่นต่อรุ่น จากรุ่นปู่ย่า ตายาย หรือบรรพบุรุษได้ประกอบอาชีพดังกล่าว สืบทอดมาสู่รุ่นลูกหลาน ทั้งนี้ยังถือเป็นการดำรงชีพในการประกอบอาชีพในท้องถิ่น และก่อให้เกิดรายได้เป็นของตนเองอีกด้วย อีกทั้งผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะดำเนินธุรกิจโดยการกู้เงิน

จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากที่สุด จึงทำให้เกิดหนี้สินส่วนมากเป็นการกู้ยืมแบบระยะยาวที่นำไปซื้อวัสดุอุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งถือว่าการจัดหาเงินทุนโดยการก่อหนี้โดยสอดคล้องกับแนวคิดของกิตติภูมิ มีประดิษฐ์ (2556) ในเรื่องการจัดหาเงินทุนในการก่อหนี้ที่ให้ความเห็นว่า เป็นวิธีการที่ธรรมดาที่สุดในการจัดหาเงินของธุรกิจขนาดย่อม คือ การจัดหาเงินทุนโดยการก่อหนี้ การกู้ยืมเงินทุนจากแหล่งภายนอกไม่ได้เป็นการฝ่าฝืนความเป็นเจ้าของธุรกิจ แต่จำนวนเงินก็จะขึ้นอยู่กับทรัพย์สินของธุรกิจหรือของผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะมีการใช้ทุนในการดำเนินธุรกิจประมาณ 20,000 บาทขึ้นไป เนื่องจากเงินทุนที่นำมาใช้เป็นทุนในการดำเนินธุรกิจหรืออาจจะต่อยอดในการทำธุรกิจ แม้แต่วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ

ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจแบบกิจการคนเดียวไม่มีหุ้นส่วน และไม่มีแรงงานหรือลูกจ้างมาช่วยงาน รายได้ของผู้ประกอบการมาจากการขายสินค้าออกไป และผู้ประกอบการมีการจัดสรรเพียงพอกับรายจ่าย ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นการใช้จ่ายเงินเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าสาธารณูปโภค และค่าขนส่ง ค่าซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุก สุธมาศ (2549) โดยที่ผู้ประกอบการจะต้องทราบถึงพฤติกรรมของกระแสเงินสดเข้าและออกของเงินสดในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้ถูกต้องและแม่นยำ หลักการจัดการเงินสด (Cash management) คือ การทำให้ธุรกิจมีเงินสดคงเหลือไว้เท่าไรจึงจะเหมาะสม และเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายตลอดเวลาของธุรกิจ การที่ผู้ประกอบการทราบว่าจำนวนกระแสเงินสดคงเหลือในธุรกิจของตนเองควรมีเท่าไรจึงจะเหมาะสม และช่วงเวลาที่จะต้องใช้จ่ายเงินสดหรือจะได้รับเงินสดเข้ามา จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถเตรียมรับมือกับปัญหาหรือเตรียมหาช่องทางในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้ (เริงรัก จำปาเงิน, 2544) อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนปฏิบัติงานไว้ และไม่มีการจัดทำบันทึกรายรับรายจ่าย อย่างไรก็ตามเมื่อผู้ประกอบการผ่านเวทีการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการบริหารการเงินแล้ว โดยเฉพาะด้านการทำบัญชีครัวเรือน ทำให้เห็นประโยชน์ของการจัดทำบันทึกการต่าง ๆ และเมื่อเปรียบเทียบรายได้ออกกับรายจ่าย พบว่า มีรายได้และรายจ่ายพอ ๆ กัน แต่ผู้ประกอบการยังมีการออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉินมาก และมีการวางแผนธุรกิจแบบระยะยาว การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจถือเป็นความเสี่ยงที่ทำให้เกิดปัญหากับผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ที่ว่าการตัดสินใจในกิจกรรมหลักทั้งสามกิจกรรมตามหลักปรัชญา คือ ด้วยความมีเหตุมีผล ด้วยความพอประมาณ และสร้างภูมิคุ้มกัน ซึ่งการออมอยู่ในส่วนของการสร้างภูมิคุ้มกัน เพราะเมื่อผู้ประกอบการมีเหตุจำเป็นฉุกเฉินที่จะต้องใช้จ่ายเงิน การมีเงินออมจะเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้ประกอบการผ่านพ้นเวลานั้นไปได้ด้วยดี อีกทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีของสุพา ดา สิริกุตตาและคณะ (2545) ในเรื่อง การควบคุมทางการเงิน ที่กล่าวว่าต้องมีการวางแผนควบคุมและติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ตลอดจนพิจารณาหาแนวทาง

ป้องกันหรือแก้ไขเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินธุรกิจ

ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีการวางแผน ทั้งการจัดหาเงิน การใช้จ่ายเงิน และการบริหารเงินพอสมควร แต่ต้องมีการบริหารเงินสดให้ได้ดีกว่านี้ ซึ่งการบริหารเงินสดที่ดีจะต้องแบ่งเป็นสัดส่วนในการใช้จ่ายออกไป และต้องเหมาะสมสอดคล้องกับความจำเป็น โดยเริ่มตั้งแต่การจัดหาเงินทุนเพื่อนำมาใช้ควรจัดหาจากแหล่งที่เหมาะสม และการจัดสรรเงินทุน ควรมีการวางแผน และตัดสินใจการจัดสรรเงินทุน การควบคุมทางการเงิน ต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานไปตามแผนที่กำหนดเอาไว้ นอกจากนี้แล้วยังต้องมีการบริหารในการถือเงินสด ควรจะแบ่งเป็นส่วน ๆ เช่น การถือเงินสดไว้เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจประจำวัน การถือเงินสดไว้เพื่อใช้ในการฉุกเฉิน และการถือเงินสดไว้เพื่อรอจังหวะการลงทุนต่อไปในอนาคต (เพชร ชุมทรัพย์, 2542)

ในการวิจัยเรื่องนี้ยังได้ทำการตั้งสมมติฐานไว้ 3 ข้อ

1. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า
2. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การออมเงินไว้ในยามฉุกเฉิน
3. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจ

เหตุผลที่ตั้งสมมติฐานข้างต้น เพราะไม่ว่าผู้ประกอบการจะมีทำเลที่ตั้งของธุรกิจอยู่ที่ใดก็ตาม ต้องการการทำการกิจกรรมทางการเงิน เช่น การวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า, การออมเงินไว้ในยามฉุกเฉิน, และการพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจ ตามลำดับ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการทดสอบสมมติฐานต้น ผลการทดสอบ พบว่า

1. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า
2. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การออมเงินไว้ในยามฉุกเฉิน
3. ทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการ ไม่มีความสัมพันธ์กับ การพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจ

นั่นหมายความว่า ไม่ว่าผู้ประกอบการจะมีทำเลที่ตั้งที่ใดก็ตาม ผู้ประกอบการก็มีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า การออมเงินไว้ในยามฉุกเฉิน และการพยากรณ์และการวางแผนธุรกิจ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมทางการเงินที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีบริหารการเงิน (ณดา จันทรสม, 2551) อันได้แก่

กิจกรรมการลงทุน (Investment activity) จะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการจัดหาสินทรัพย์ของธุรกิจทั้งสินทรัพย์ระยะสั้นและสินทรัพย์ระยะยาว ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ลงทุนในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งการลงทุนในสินทรัพย์ต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่มากเกินไปจนทำให้เกิดภาวะเงินจม เกิดการขาดสภาพคล่องในธุรกิจ และไม่น้อยเกินไป จนทำให้เกิดความไม่เพียงพอในการดำเนินกิจการ (เริงรัก จำปาเงิน, 2544)

กิจกรรมการจัดหาเงิน (Financing activity) จะเกี่ยวข้องกับการจัดหาแหล่งเงินทุนที่มีโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสม การกู้ยืมเงินถึงแม้ว่าจะมีส่วนช่วยเพิ่มผลตอบแทนการลงทุนให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญ แต่หากมีการกู้ยืมมากเกินไปย่อมเป็นภาระทางการเงินแก่ธุรกิจ (การที่ต้องชำระคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีการจัดหาเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพัชฎาภรณ์ แสงทามาศ (2545) ที่ได้รายงานผลว่า สหกรณ์การเกษตรได้มีการกู้ยืมเงินส่วนใหญ่เป็นแบบระยะสั้นจากสถาบันการเงิน

กิจกรรมดำเนินงาน (Operating activity) จะเกี่ยวข้องกับการสร้างรายได้ การควบคุมค่าใช้จ่าย การกำหนดโครงสร้างของต้นทุนที่เหมาะสมสอดคล้องกับพันธกิจและกลยุทธ์ของธุรกิจ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีการพยากรณ์และการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ไม่มีการบันทึกรายรับ/รายจ่าย แต่มีการออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโสภณ พองเพชรและวัลภา ลิ้มสกุล (2553) ที่พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับ/รายจ่ายในชีวิตประจำวัน ไม่มีการวางแผนการใช้จ่าย ส่วนใหญ่มีการออมแต่ไม่มีการนำเงินไปลงทุน

ซึ่งกิจกรรมหลักทางการบริหารการเงินข้างต้นจะส่งผลต่อการสร้างผลตอบแทนการลงทุนให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญ และต้องการการวิเคราะห์เพื่อรองรับการตัดสินใจอย่างมาก (เริงรัก จำปาเงิน, 2544) เพื่อให้ได้ผลกำไรที่จะส่งผลต่อผลตอบแทนในรูปเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญ และการเจริญเติบโตของธุรกิจเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของราคาหุ้นสามัญ (เพชร ชุมทรัพย์, 2542)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารการเงินของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ข้างต้น ได้นำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารการเงิน ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการลงทุน (Investment activity) ภาครัฐหรือสถาบันการศึกษาควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น การซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการมีทางเลือกในการลงทุน ตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบการอาจจะใช้วิธีการเช่าแทนการจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ในกรณีที่ธุรกิจมีข้อจำกัดในการจัดหาเงินทุน

2. กิจกรรมการจัดหาเงิน (Financing activity) ภาครัฐหรือสถาบันการศึกษาควรมีการให้ความรู้ แนะนำ หรือจัดหาแหล่งเงินทุนต่าง ๆ แก่ผู้ประกอบการ เพื่อที่จะให้ผู้ประกอบการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่าง ๆ และเข้าใจถึงต้นทุนเงินทุนจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการส่วนใหญ่พึ่งพาเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดทางด้านจำนวนเงินที่สามารถเข้าถึงได้

3. กิจกรรมดำเนินงาน (Operating activity) ภาครัฐหรือสถาบันการศึกษาควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจแก่ผู้ประกอบการ เช่น การบริหารสินทรัพย์หมุนเวียน การออมเงิน การบริหารสินเชื่อ เพื่อเสริมสภาพคล่องให้แก่ธุรกิจ เนื่องจากปัจจุบันผู้ประกอบการมีรายจ่ายมากกว่ารายได้

บรรณานุกรม

- กมล รัตน์วิระกุล. (2006). การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน. เข้าถึงได้จาก http://www.thma.org/th/index.php?option=com_content&task=view&id=20&Itemid=36
- เกศณีย์ สัตตรัตนขจร. (2550). การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษา หมู่บ้านปางมะโอ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง, การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เฉลิมขวัญ คุรุบุญวงศ์. (2554). การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ณดา จันทรสม. (2551). คู่มือแนวทางปฏิบัติเพื่อความพอเพียง ฉบับรวบรวมบทสรุปสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณดา จันทรสม. (2551). คู่มือแนวทางปฏิบัติเพื่อความพอเพียง ฉบับรวบรวมบทสรุปสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงมณี โกมารทัต และคณะ. (2545). การบัญชีบริหาร. กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิลล์.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
- ธัญสิริ สง่างาม. (2553). ‘การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและการวางแผนกำไรธุรกิจการท่องเที่ยวต่างประเทศ : กรณีศึกษา ชุดสินค้าการท่องเที่ยวประเทศมาเลเซีย บริษัท ชันนีทัวร์ จำกัด จังหวัดสงขลา’, วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. ปีที่ 2, ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย. 2553), หน้า 57 – 72.
- ธัญสิริ สง่างาม. (2553). ‘การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและการวางแผนกำไรธุรกิจการท่องเที่ยวต่างประเทศ : กรณีศึกษา ชุดสินค้าการท่องเที่ยวประเทศมาเลเซีย บริษัท ชันนีทัวร์ จำกัด จังหวัดสงขลา’, วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-เม.ย. 2553), หน้า 57 – 72.
- นภวิท จงเจริญประเสริฐ. (2547). ประสิทธิภาพการบริหารการเงินของชุมชน สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา. วิทยานิพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปาริชาติ มณีชัย. (2548). การศึกษาการบริหารการเงินของการบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตพื้นที่จังหวัดตรัง, วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปิยพัชร นวลตั้ง. (2548). ต้นทุน-ผลได้ และการคืนทุน สำหรับการจัดบริการสุขภาพนอกเวลา ของสถานอนามัยอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- เพชร ชุมทรัพย์. (2542). หลักการบริหารการเงิน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พายัพ ขาวเหลือ. (2546). การจัดการเงินด้วย Microsoft Excel. กรุงเทพฯ : เคทีพี คอมแออนด์คอนเซาท์.
- เริงรัก จำปาเงิน. (2544). การจัดการการเงิน. กรุงเทพฯ : บุ๊คเน็ต.
- วันทนี วงศ์ยัง. (2547). การบัญชีเพื่อการจัดการ (Managerial Accounting). เชียงใหม่ : แพรวการพิมพ์.
- วันทนี วงศ์ยัง. (2547). การบัญชีเพื่อการจัดการ (Managerial Accounting). เชียงใหม่ : แพรวการพิมพ์.
- วีระชาติ โละโชติ. (2547). การวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนและการวางแผนกำไรของธุรกิจบริการขนส่งน้ำมันของบริษัท เมืองหลวง ทรานสปอร์ต จำกัด จังหวัดตาก, การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และดวงมณี โกมารทัต. (2540). การบัญชีต้นทุน 2. กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิล อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เอ็นเตอร์ไพรส์ อิงค.
- สุกล สุรมาศ. (2549). Tip บริหารจัดการ SMEs การบริหารเงินสด. เข้าถึงได้จาก <http://www.businesssthai.co.th>
- สุพัตรา บัวแสงจันทร์ และคณะ. (2548). ตรวจสอบคุณภาพ SMEs ด้วยงบการเงิน. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สุพาดา สิริกุดตา. (2545). การเงินธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไดมอด อิน บิสสิเนส เวอร์ล.
- อรทัย แพทย์กิจ. (2548). ต้นทุน รายได้ และการคืนทุนงานบริการผู้ป่วยโรงพยาบาลเทิง จังหวัดเชียงราย, การค้นคว้าแบบอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Bird, B. (1992). The Roman god mercury: An entrepreneurial archetype, Journal of Management Enquiry, vol. 1, no. 3, September, 1992.
- Clark, R. N. & Stankey, G. H. (1979). The recreation opportunity spectrum: a framework for planning, management, and research. General Technical Report PNW - 98. U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Forest and Range Experiment Station, Portland, OR.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. Psychometrika, vol. 16, number 3, pp. 297-334.
- Drucker, P. F. (2001). The Essential Drucker. Great Britain: Clays Ltd, St. Ives plc.
- Frese, M. (Ed.). (2000). Success and Failure of Microbusiness Owners in Africa: A Psychological Approach. West Port: Greenwood Publishing Group.

- Hisrich, M. P. (2002). *Entrepreneurship*. (5th Ed.). New York: McGraw-Hill Irwin.
- Jump, N. (1978). *Psychometric Theory*. (2nd Ed.). New York: McGraw Hill.
- Robinson, J. A. (2004). *Foundation of Entrepreneurship*, Available at:
<http://ssrn.com/abstract=983191>
- Thechatakerng, P. (2009). *Determinant of Entrepreneurs' Innovation*, Paper presented at 3rd EDP Workshop, *Economia del Empresa*, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจการบริหารการเงิน
(พื้นที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่)

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบการ**1.1 ท่านประกอบอาชีพธุรกิจในด้านใด**

- () ปลุกกาแฟ (อาราบิก้า) () ปลุกชา / เมี่ยง () โฮมสเตย์
() เลี้ยงผึ้ง () อื่น ๆ (ระบุ.....)

1.2 สาเหตุที่ท่านมาประกอบธุรกิจประเภทนี้ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () อาศัยอยู่ในพื้นที่ () ไม่รู้ว่าจะประกอบธุรกิจอะไร
() เห็นว่าน่าจะสามารสรสร้างรายได้ () สืบทอดมาจากรุ่นต่อรุ่น
() อื่น ๆ (ระบุ.....)

1.3 ท่านประกอบธุรกิจมาเป็นระยะเวลา

- () 1 – 2 ปี () 3 – 4 ปี () 5 – 6 ปี () 6 ปี ขึ้นไป

1.4 ธุรกิจของท่านมีการดำเนินการจัดตั้ง อย่างไร

- () เป็นเจ้าของคนเดียว () มีหุ้นส่วน

1.4 ท่านได้กู้เงินมาลงทุนในการทำธุรกิจหรือไม่

- () ไม่ได้กู้ () ได้กู้

(ถ้ากู้) ท่านได้กู้เงินจากแหล่งไหนบ้าง สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- () ญาติ / พี่น้อง () เพื่อน () นายทุนเงินกู้
() ธนาคาร () กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง () การร่วมหุ้น
() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

1.5 ต้นทุนเริ่มต้นในการทำธุรกิจของท่านประมาณเท่าไร

- () 5,000 – 10,000 บาท () 10,001 – 15,000 บาท
() 15,000 – 20,000 บาท () 20,001 บาท ขึ้นไป
() อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

1.6 คนงาน/ลูกจ้าง ในธุรกิจของท่าน

- () ไม่มี () มี

(ถ้ามี) จำนวนกี่คน

- () 1 – 5 คน () 6 – 10 คน
 () 11 – 15 คน () 16 – 20 คน
 () 21 คนขึ้นไป

ลักษณะคนงาน/ลูกจ้างในธุรกิจของท่าน

- () เป็นลูกจ้างประจำ () เป็นลูกจ้างชั่วคราว
 (ถ้ามี) ค่าแรงโดยเฉลี่ยของคนงาน /ลูกจ้าง ต่อวันเป็นเท่าไร
 () ต่ำกว่า 150 บาท () 150 – 200 บาท
 () 201 – 250 บาท () 251 – 300 บาท
 () 300 บาทขึ้นไป

1.7 รายได้เฉลี่ยของธุรกิจท่านต่อเดือน

- () น้อยกว่า 5,000 บาท () 5,001 – 6,000 บาท
 () 6001 – 7,000 บาท () 7,001 – 8,000 บาท
 () 8,001 – 9,000 บาท () 9,000 บาทขึ้นไป

1.8 ค่าใช้จ่ายต่อเดือนของธุรกิจท่าน มาจากอะไรบ้าง (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ค่าจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ () ค่าแรงงาน
 () ค่าสาธารณูปโภค () ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์
 () ค่าขนส่ง () ค่าเช่า
 () ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

1.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของธุรกิจท่านต่อเดือน

- () น้อยกว่า 5,000 บาท () 5,001 – 6,000 บาท
 () 6001 – 7,000 บาท () 7,001 – 8,000 บาท
 () 8,001 – 9,000 บาท () 9,000 บาทขึ้นไป

2. ความรู้ ความเข้าใจต่อการวางแผนด้านการเงิน

2.1 ธุรกิจท่านมีการวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าหรือไม่

- () มี () ไม่มี

2.2 หากท่านรู้ล่วงหน้าว่าเงินสดในธุรกิจของท่านไม่พอ ท่านจะแก้ไขรายได้ที่ไม่เพียงพออย่างไร (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () กู้ยืมเงินจากคนใกล้ชิด () ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

- () กู้เงินจากแหล่งเงินทุนในธนาคาร () จำนำสิ่งของ
 () ชื่อของสินเชื่อ () ขายสินทรัพย์
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)
- 2.3 ธุรกิจท่านมีการจัดทำบันทึกรายรับ / รายจ่าย หรือไม่
 () มี () ไม่มี
- 2.4 ในเดือนที่ผ่านมา รายจ่ายธุรกิจของท่าน เมื่อเทียบกับรายได้ เป็นอย่างไร
 () รายจ่ายมากกว่ารายได้ () รายได้มากกว่ารายจ่าย
 () รายจ่ายและรายได้พอ ๆ กัน
- 2.5 ท่านได้มีการออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉินของธุรกิจหรือไม่
 () มี () ไม่มี
- 2.6 ท่านได้มีการพยากรณ์และวางแผนธุรกิจของท่านแบบใด
 () ระยะสั้น () ระยะยาว
- 2.7 ในธุรกิจของท่าน อะไรที่เป็นความเสี่ยง ที่ทำให้เกิดปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ () การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
 () การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม () การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม